

Estudio para la implantación de una red de ludotecas para Catalunya

Maria de Borja Solé

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tesisenxarxa.net) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tesisenred.net) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tesisenxarxa.net) service has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized neither its spreading and availability from a site foreign to the TDX service. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service is not authorized (framing). This rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

ESTUDIO PARA LA IMPLANTACION DE UNA RED DE LUDOTECAS

PARA CATALUNYA

INSTITUT INTERNATIONAL POUR LA PROMOTION DU BON JOUET
INTERNATIONAL INSTITUTE FOR THE PROMOTION OF THE GOOD TOY
INSTITUTO INTERNACIONAL POR LA PROMOCIÓN DEL BUEN JUGUETE
INTERNATIONALES INSTITUT ZUR FÖRDERUNG DES GUTEN SPIELZEUGES

1978

Rue de Varembo 1
CH-1211 GENEVE 20
Téléphone 022 / 34 12 20
Compte bancaire: S. B. S. 763.982
Compte de chèques postaux: 12-84
Adresse télégraphique: Intertoys

WHY AN INTERNATIONAL INSTITUTE FOR THE PROMOTION OF THE
GOOD TOY?

"The education of man begins at birth" - (J.-J. Rousseau)

A growing awareness :

Science has only recently begun to devote attention to the mother-child relationship within an optic of the development of the child's personality. The education of the young child, which had long been left to tradition and improvisation, is becoming a domain of knowledge and science. There is one predominant factor : in all societies that are changing and undergoing profound mutations, the child - in order to be prepared and armed for adult life - must receive an upbringing better, perhaps different from that of his parents. This is a shortcut way of stressing the need to help the adults of today in their role as parents.

Some ten years ago the mother-child relation was an object of attention, certainly, but from one point of view alone : concern was above all felt that this relationship should be close and warm, without further preoccupations for its context and the sociological implications resulting from it. Without denying the role of heredity and the importance of chromosomes, it was observed that the environment exercises an important influence on the genetic capital. The discovery having been made, during the past few years, that intelligence is formed at a very early age, there is no doubt that it develops according to the external stimulations from which the child benefits. As Mandel has rightly observed : "The nature and frequency of these stimulations (play, conversation sensory-motor activities, observation, experimentation) are necessarily conditioned by the socio-cultural environment in which the child lives." Now, intellectual stimulations are as necessary as food. The findings of a great deal of research carried out in this field show up well that the absence of intellectual stimulations during the first years of life can provoke a permanent diminution of intelligence and the capacity to assimilate new concept. Fourastié has used the term "sociological malnutrition" to characterize the dramatic lack of intellectual stimulation from which the majority of children in the Third World suffer.

Psycho-motor aptitudes, manual dexterity, precision and the mechanical flair also develop early. A start is only now being made at analysing the essential role of the good toy, which enables the child to initiate himself at a very tender age in the cause-effect relations of the technical world. One sees above all to what extent children who are deprived of all toys of this kind undergo a considerable delay, which will pursue them into their professional lives in which they will have to use tools, modern technical references. "Play can be considered as the prefiguration and apprenticeship of the activities of which the necessity will impose itself later". (G. Wallon). Intellectual and manual dexterity dominate the aptitude of the human being to adjust to the modern world. This dexterity should always situate itself within a process of moral and emotional development. Hence the importance of enabling the child to achieve, through good toys, a harmonious overall development.

The parents - the father and no longer only the mother - must be made more conscious of this. That the Father-child relation is as essential in the social and intellectual preparation for life of the modern child is evident.

However, this positive role of the father presupposes a degree of emancipation of women, with the new distribution of masculine and feminine roles in the upbringing of children and as an educative reference in society. The social nature and the form of the mother-child relationship are conditioned by the relation of the father with the mother and the father with his children. To isolate this relationship from its social context is a theoretical abstraction. Specialized facilities for the stimulation of the pre-school age child - kindergartens, nursery schools, etc. - can complete the action of the family; they can sometimes contribute towards improved consciousness on the part of the parents of the role of play and toys in the child's life.

The child : his play and playthings

"Play is the bud from which all man's activities blossom" (Froebel)

The significance of play widely exceeds the frontiers of childhood. It contains, as Froebel has stated, the source of all that is good. The essence of play is spontaneity, imagination and free creation. Not only the child, but the adolescent and the adult too, must be able to play, for when the sense of play is lost, the equilibrium of the personality is in danger, and culture and civilization are menaced.

As for the child, it is by playing that he gets to know his body and learns to master it, that he develops his mental faculties and learns how to cooperate. It is also through play that he trains himself in making efforts, in concentration, in perseverance, that he acquires self-confidence and, finally, that he solves conflicts with those about him.

However, at the present time the world in which the children of large modern towns are living and growing up, is ever less in harmony with their deep-seated needs. Apartments are too small and anything but sound-proof; the streets are jammed with motor vehicles; playgrounds are insufficient in number or badly planned; the rhythm and style of life in towns make their inhabitants nervy and less tolerant towards the child's need to "let off steam"; lofts, dark corners, plots of waste land - childhood's former kingdoms - are disappearing progressively without anything else being created in their stead. Not only does the child no longer have enough space, but he also has difficulty in establishing contacts with too complex a world in which his concrete mind does not enable him to find his bearings. He is cut off from the world of work, of nature, of animals. It remains nonetheless true that, "for the child, the manner best suited to his age for measuring himself against the world around him is play". (Hertzer).

We can therefore perceive a relation between the child's play and the play material that he will use, the toy enabling him, to a certain extent, to establish a satisfactory relationship with his environment. We can derive from this that the child's personality and his entire future development are closely bound up with the success of this confrontation with the objects placed at his disposal.

What is a good toy?

Briefly stated, a good toy must satisfy at least three criteria :

- a) Material quality : the substance used, its workmanship, solidity, absence of danger, non-toxicity;
- b) Design : Beauty, simplicity - naturally without aesthetism;
- c) Educative quality: how it conforms to the child's needs and his stage of development, the part left open to imagination.

The golden rules :

These "rules" translate into concrete terms the essential idea and philosophy of the good toy. They make up the sum total of this essential idea and are therefore complementary.

1. The age of the child is a primordial factor when choosing a toy. Experience shows that most parents overestimate their children and consequently expect too much from them. For each age, the toy best suited to it.
2. It is very important to leave the child's imagination entirely free. A small child creates for himself, with limited means, a world of his own to which it is often difficult for the adult to have access. In order to respect this world one should not, for example, give a child a building set with painted windows or doors, roofs that are finished or already gabled. These form an obstacle to his capacity for free creation. Even a school child does not abandon this, although he expects his toys to be very faithful to the models they represent.
3. The richer the play potential of a toy, the better and more interesting it is for a young child. A building set which is limited to a few combinations soon becomes boring. A lorry can be loaded and unloaded with a large number of objects, whereas a tram offers much less variety in its handling.
4. The content of the toy must be accessible to the child. It must correspond to his experience of the world. Without this preliminary knowledge, a toy is only a superficial occupation. A child who has never travelled by train does not know what to do with a conductor's outfit, for example.
5. The size of the toy is important. A small child does not necessarily like small toys, no more than the bigger child prefers big toys. The opposite is often true. Up till the age of five the child needs forms that are large and simple : big bricks or shapes of different sizes, large wooden trains that he can play with in an elementary way. Conceptual differentiation and the development of manual skill enable the school child, on the other hand, to manipulate small forms.

6. The quantity of toys must be in relation with the functions that each of them is expected to fulfil. The child will thus only love one Teddy bear, but he will find no satisfaction in playing with just a few building bricks. Similarly, multi-coloured building material calls for greater quantities than material of just one colour.
7. The material out of which a toy is made is an important element. For small children, warm materials and forms that are easy to grasp play an important role : wood and cloth are favourites. Plastic substances are gaining ground every day. Due to their characteristics they can be used for a whole series of playthings (rattles, building games, etc). As - unlike wood - they can take any form, they are often used badly. They lead to the imitation of other materials and the mass production of toys that are cheaper, but less well adapted and more ugly.
8. Form and colour exercise a considerable and often neglected influence. For the small child, simple forms are always to be preferred, all superfluous complications being removed (too many details for cars, outlines for pictures, etc.). Colour adds to the attraction of the toy. For small children, it does not need to be faithful to the original : a wooden train can perfectly well be red instead of black. Chromatic sensitivity can however be partially destroyed or retarded by too great an abundance of colours. Primary colours are therefore to be preferred at this age.
9. The toy destined to last - as opposed to the occasional toy : balls, tracings, surprises, etc. - must be of a solidity such that it stands up to any treatment. It is only as time goes by that the child establishes a personal relationship with his toy and that the toy becomes a true companion. One must furthermore shield the child from the bother which destruction or damage to his toys inevitably brings him. One cannot expect a young child to take care of fragile objects.
10. The construction and mechanism of the toy must be comprehensible to the child in order that, through their intermediary, he may widen his experience of the world. The child must, if possible, be able to see how the toy is made. It is then easier to repair it. Mysterious mechanisms only arouse the enthusiasm of adults. Young children often use force in order to see how their toys are made. One can only give complicated models to older school children.
11. There exists no absolute security against accidents and injuries. Reasonable precautions can and must be taken. These are naturally different according to whether the toys in question are intended for babies or school children. Special precautions are necessary when children of different ages play in the same premises. Clearly, for example, very small objects, such as marbles or beads could be swallowed if the very small child were to put them in his mouth whilst playing, should never be put within his reach without the closest supervision.
12. The price must be considered in relation with the signification of a toy and the time it lasts. An expensive toy which is used a long time is often more advantageous and economical than a cheap toy.

To summarize :

Every child needs toys

In order to love them

- They are the faithful companions of his early years and teach him how to establish human contacts.

In order to develop his creative faculties

- They stimulate imagination and manual skill; they are the support of his imitation of our adult life

In order to move and manipulate them

- They stimulate physical development and the faculty of perception.

A response : the International Institute for the Promotion of the Good Toy

Having become conscious of these different phenomena of a psychological and sociological order, a group of experts in the child welfare field has decided to create an International Institute for the Promotion of the Good Toy.

This Institute has succeeded in securing the collaboration, inter alia, of Professor Jean PIAGET, Director of the Institute of Educational Sciences of the University of Geneva; of Dr. André BERGE, Director of the Psychopedagogical Centre of the Academy of Paris; and of Dr. Robert DUBOIS, Professor at the Paediatric Clinic of the Free University of Brussels; Dr. Mia L. Kellmer Pringle, Director of the National Children's Bureau in London and Mr. Jean Mohr, Photographer.

The aims of this Institute are to encourage research, creation and study in the field of the good toy and its sale. This latter activity naturally has no lucrative aim.

The Institute plans to take all appropriate initiatives, encouraging and giving rise in particular, in all interested countries, to expert studies, workshops, exhibitions, sales points or shops selling good toys. The good toy must however remain popular; in other words, one must avoid that, in the eyes of the public, "good toy" is synonymous with "more expensive toy".

The Institute can furthermore associate in its activities all local, national or international organizations concerned with the same objectives.

In a general way, the Institute participates in or supports all action relating to the child's development in conformity with the principles of the Declaration of the Rights of the Child, promulgated in 1924 by the International Union for Child Welfare and adopted by the United Nations Organization in 1959.

LUDOTHÈQUE DE L'ABBAYE

Renseignements concernant l'emprunteur

Nom et prénoms

Né le à

Nationalité

Adresse

N° tél.

Nom du chef de famille Profession

Nom de la mère Profession

Nombre de frères Ages

Nombre de sœurs Ages

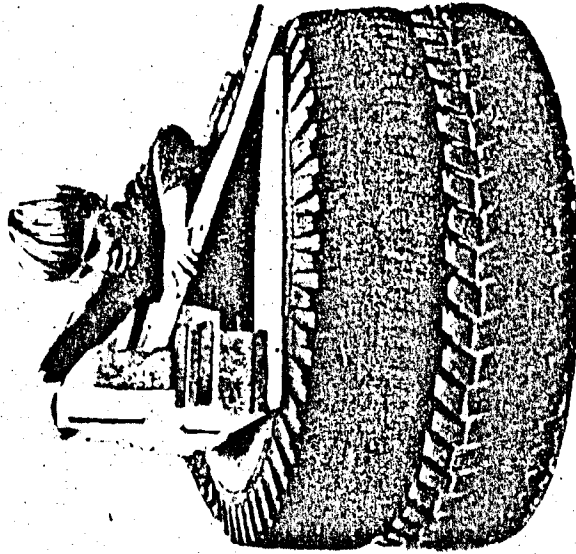
Ficha de Inscripción de la Ludoteca
de Poissy.

Nom du jouet	Date d'achat Prix du jouet Nombre de pièces	Nom de l'emprunteur	Date de l'emprunt	Date de la rentrée	Etat du jouet

Ficha de juguete empleada en
la ludoteca de Poissy.

INTERNATIONAL PLAYGROUND ASSOCIATION
ASSOCIATION INTERNATIONALE DES TERRAINS DE JEU

Doc. no 44

Malta Declaration of the Child's Right to Play

The UN General Assembly Meeting in December 1976 declared 1979 as the International Year of the Child.

The UNO Declaration of the Rights of the Child says in Article 7 "The Child shall have full opportunity to play and recreation which should be directed to the same purpose as education".

IPA the International Playground Association is an inter-disciplinary organisation recognised by the United Nations Economic and Social Council and by UNESCO as a non-governmental organisation with consultative status.

For further information:

International Year of the Child

IYC Secretariat, 866 UN Plaza New York, New York 10017 U.S.A. or

IYC Secretariat, ILO Building, CH 1211 Geneva, 10, Switzerland.

International Playground Association
IPA 12 Cherry Tree Drive,
Sheffield S11 9AE U.K.

Copies of the report of the Consultation can be obtained from IPA

THE MALTA CONSULTATION

- Believing firmly that the International Year of the Child will provide opportunities to arouse world opinion for the improvement of the life of the child,
- Affirming its belief in the United Nations' Declaration of the Rights of the Child,
- Acknowledging that each country is responsible for preparing its own courses of action in the lights of its culture, climate and social, political and economic structure,
- Recognizing that the full participation of people is essential in planning and developing programmes and services for children to meet their needs, wishes and aspirations,
- Assuring its co-operation with other international and national organisations involved with children,

APPEALS to all countries and organisations to consider seriously the implementation of measures to reverse the alarming trends, some of which are identified in this statement, and to place high on its list of priorities the development of long term programmes to ensure for all time
THE CHILD'S RIGHT TO PLAY.

**INTERNATIONAL PLAYGROUND ASSOCIATION
MALTA CONSULTATION IN PREPARATION FOR
THE INTERNATIONAL YEAR OF THE CHILD**

NOVEMBER 11 1977

The Malta Consultation declares that play, along with the basic needs of nutrition, health, shelter and education, is vital for the development of the potential of all children.

The child is the foundation for the world's future.

Play is not the mere passing of time. Play is life.

It is instinctive. It is voluntary. It is spontaneous. It is natural. It is exploratory. It is communication. It is expression. It combines action and thought. It gives satisfaction and a feeling of achievement.

Play has occurred at all times throughout history and in all cultures. Play touches all aspects of life.

Through play the child develops physically, mentally, emotionally and socially.

Play is a means of learning to live.

The Consultation is extremely concerned by a number of alarming trends, such as:

- Society's indifference to the importance of play.

- The over-emphasis on academic studies in schools.

- The dehumanising scale of settlements, inappropriate housing forms; such as high-rise, inadequate environmental planning and bad traffic management.

- The increasing commercial exploitation of children through mass communication, mass production, leading to the deterioration of individual values and cultural tradition.

- The inadequate preparation of children to live in a rapidly changing society.

PROPOSALS FOR ACTION

HEALTH Play is essential for the physical and mental health of the child.

Establish programmes for professionals and parents about the benefits of play from birth onwards.

Incorporate play into community programmes designed to maintain the child's health.

Promote play as an integral part of the treatment plan for children in hospitals and other settings.

EDUCATION Play is part of education for life.

- Provide opportunities for initiative, interaction, creativity and socialisation in the formal education system.
- Include the study of the importance of play in the training of all professionals working with or for children.
- Involve schools, colleges and public buildings in the life of the community and permit fuller use of these buildings and facilities.

WELFARE Play is an essential part of family and community welfare.

- Promote measures that strengthen the close relationship between parent and child.
- Ensure that play is accepted as an integral part of social development and social care.
- Provide community based services of which play is a part in order to foster the acceptance of children with handicaps as full members of the community so that no child, whether for physical, mental or emotional reasons shall be detained in an institution.

LEISURE The child needs time to play

- Provide the space and adequate free time for children to choose and develop individual and group interests.
- Encourage more people from different backgrounds and ages to be involved with children.
- Stop the commercial exploitation of children's play e.g. manipulative advertising, war toys and violence in entertainment.

PLANNING The child must have priority in the planning of human settlements.

- Give priority to the child in existing and projected human settlements in view of the child's great vulnerability, small size and limited range of activity.
- Ban immediately the building of all high-rise housing and take urgent steps to mitigate the effect of existing developments on children.
- Take steps to enable the child to move about the community in safety by providing traffic segregation, improved public transportation and better traffic management.

Doc. n° 43

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE BARCELONA

INSTITUTO DE CIENCIAS DE LA EDUCACIÓN

Bellaterra, 3 de Abril de 1.978

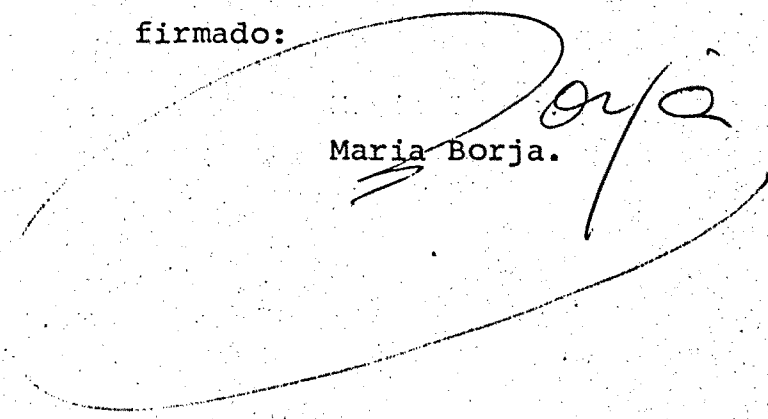
Distinguido Sr.:

Estamos elaborando un estudio sobre la posibilidad de puesta en marcha de un servicio de ludotecas, es decir, de centros en los que se presten juguetes a los niños.

Desearíamos conocer las experiencias que pudieran existir en su país al respecto, así como obtener información general relacionada con el tema de la socialización del juguete.

Dándole las gracias por el interés que estamos seguros se tomará para facilitarnos la máxima información solicitada, nos despedimos muy atentamente.

firmado:

Maria Borja.

Bellaterra, 21 de Abril de 1.978

Musée du Jouet
Ludotèque de Poissy
Poissy- France.

Distinguido Sr.:

Interesados en el montaje de una ludoteca y sabiendo que Vrs. cuentan con experiencia de años, les agradecere ríamos nos mandaran información sobre los servicios que Vds. ofrecen, así como el reglamento de su ludoteca y el catálogo de juguetos.

Dándole las gracias por el interés que estamos seguros se tomará para facilitarnos la máxima información solicitada, nos despedimos muy atentamente.

Firmado:

Mario Rovito.

Bellaterra, 21 de Abril de 1.978

Sr. Director de la Ludothèque
5 rue de Bercy
Paris

Distintuido Sr.:

Interesados en el montaje de una ludoteca y sabiendo que Vds. cuentan con experiencia de años, les agradeceríamos nos mandaran información sobre los servicios que g ofrecen, así como el reclamo de su ludoteca y el catálogo de juguetes.

Dándole las gracias por el interés que estamos seguros se tomará para facilitarnos la máxima información soli citada, nos despedimos muy atentamente.

Firmado:

Maria Borja.

Olluterra, 21 de Abril de 1.978

La revue du jouet.
46 rue Ampère 75017
Paris.

Distincuidos Srs.:

Interesados en el conocimiento de ludotecas para su posible implantación en España, deseáramos nos mandaran los números de su revista que contengan artículos bási
cos sobre:

Ludotecas en general: Sus normativas y clasifica—
ción sistemática de los juguetes.

Al mismo tiempo, deseáramos información general sobre su revista para estudiar la posibilidad de suscribir—
nos a ella.

Dándoles las gracias por el interés que es—
tamos seguros se tomarán para facilitarnos la méxima informa
ción solicitada, nos despedimos muy atentamente.

Firmado:

Maria Borja.

INSTITUTO BRITANICO - BIBLIOTECA.

C/ AMIEO, 83

BARCELONA-21

Bellaterra, 25 de abril de 1978.

Muy Sres. Nuestros:

Deseamos nos faciliten la dirección del "INTERNATIONAL COUNCIL FOR CHILDRENS PLAY" para ampliar nuestra información sobre este centro.

Sin otro particular y agradeciéndoles de antemano su atención prestada, les saluda atentamente,

Firmado

Bellaterra, 4 de Mayo de 1.978

Ecole Maternelle
5 rue de Bercy
75012 Paris

Distinguida Sra:

Agradezco muchísimo toda la información que Vd. nos ha facili
tado sobre la ludoteca que dirige, así como su amable carta y
la invitación que nos hace para irle a visitar.

En efecto, tengo previsto ir a Paris hacia el mes de julio y
estaré encantada de poderla conocer personalmente y de poder
ver la interesante labor que Vds. hacen. No puedo decirle el
día exacto de mi visita pero cuando lo haya podido concretar
se lo comunicaré.

Reciba mis mejores saludos. Muy atentamente.

Firmado:

Marie Borja.

Bellaterra, 5 de Mayo de 1978

Mme. Bélanger
Ludothèque Delomirier
1000, rue Coisirs Saint-Georges
Congueuil - Quebec (Canadá)

Distãnguida Sra.:

Interesados en conocer su centro de documentación y experimentación sobre juguetes y juegos, deseáramos nos mandaran información sobre las actividades que el él llevan a cabo, así como la organización - específica del mismo u otra información general sobre - ludotecas.

Dándoles la gracias por el interés que estamos seguros se tomarán para facilitarnos la máxima inforamción solicitada, nos despedimos muy atentamente.

Firmado:

María Borja.

Bellaterra, 5 de Mayo de 1978

Ludotheque Itinerante
Chaussée de Helmet, 172
1030 Bruxelles.

Distinguidos Sres.:

Estamos muy interesados en conocer su ludoteca itinerante por lo que deseáramos nos mandaran información sobre las actividades que en ella se llevan a cabo, así como sobre su organización.

Dándoles las gracias por el interés - que estamos seguros se tomarán para facilitarnos la máx ima información solicitada, nos despedimos muy atentamente.

Firmado:

Maria Borja.

Bellaterra, 5 de Mayo de 1978

Mme. Auzouy
26, Place Bellecourt -69000
Lyon - France

Distinguida Sra.:

Interesados en conocer su centro de documentación y experimentación sobre juguetes y juegos, deseáramos nos mandaran información sobre las actividades que en él llevan a cabo, así como la organización - específica del mismo u otra información general sobre ludotecas.

Dándoles las gracias por el interés que estamos seguros se tomarán para facilitarnos la máxima información solicitada, nos despedimos muy atentamente.

Firmado:

Maria Borja.

Bellaterra, 8 de Mayo de 1978

IDEBANKER

Centro de Documentación y experimentación

Farstavagen 91

Farsta - Sverige

Distinguidos Sres:

Interesados en conocer su centro de do
cumentación y experimentación sobre juguetes y juegos -
desearíamos nos mandaran información sobre las activida
des que en él lleven a cabo, así como la organización -
específica del mismo u otra información general sobre -
ludotecas.

Dándoles las gracias por el interés --
que estamos seguros se tomarán para facilitarnos la máx
ima información solicitada, nos despedimos muy atenta--
mente.

Firmado:

María Borja.

Bellaterra, 11 de Mayo de 1978

Armand Colin - Bourrellier
103 Boulevard Saint Michel
75005 Paris.

Distinguidos señores:

Hemos recibido un catálogo de Vds.
"Pré-élémentaire Bourrellier pour les moins de 7 ans".

Interesados por sus materiales edu
cativos y juegos, deseáramos conocer todo lo que tengan
al respecto (equivalente, si existe, para edades superio
res). Así mismo, deseáramos recibir un ejemplar de sus
catálogos de:

- pédagogie
- diapositives
- langues.

Dándoles las gracias por su aten--
ción les saluda muy atentamente.

Firmado.

Maria Borja.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE BARCELONA

INSTITUTO DE CIENCIAS DE LA EDUCACIÓN

Doc. n° 56

Bellaterra, 12 de Mayo de 1978

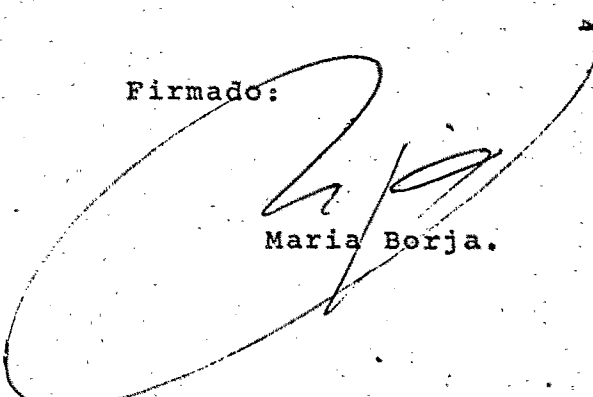
Mme. Christianne Guillet
Responsable de la Ludotheque de l'Abbaye.
Musée du Jouet
78303 Yvelines
Possy France.

Distinguida Sra:

Agradecemos la información que nos ha
adjuntado sobre las ludotecas francesas y de
otros países.

Dándole las gracias por su atención
le saludo atentamente.

Firmado:

Maria Borja.

Bellaterra, 22 Mayo 1978

L'ÉCOLE DES PARENTS
4, rue brunel 75005
PARIS

Distinguidos señores:

Somos suscriptores de su revista desde el año 1971.

Nos interesaría recibir fotocopia de los artículos:

- L'observation du jeu de l'enfant, son obser-
vation pour l'educateur. n° 7, 1953.
- Nos jouets grandissent avec nous. n° 10, 1968.

Dándoles las gracias de antemano, les saluda muy atenta-
mente,

María Borja

MB/ps

Doc. n° 58

Bellaterra, 24 de Mayo de 1978

Sra. Dª Vieljeux.
Directora de la Ludoteca de Luxembourg.
15, rue du Regard
75005 Paris.

Distinguida Sra:

Agradecemos el reglamento que nos ha adjuntado sobre el funcionamiento de la ludoteca que tenemos intención de ir a visitar el próximo mes de julio.

Sin otro particular le saluda muy atentamente.

Firmado:

María Borja.

Barcelona, 18 de junio 1.979

INSTITUT INTERNATIONAL POUR LA PROMOTION DU BON JOUET

Rue de Varombé 1

CH-1211 GENEVE 20

Señores:

Para un trabajo de Doctorado estoy realizando un estudio de los juguetes que han sido considerados como los preferidos después de un vaciado de respuestas dadas por 3.000 niños españoles.

Para realizar una valoración pedagógica de los juguetes desearía conocer los criterios que Uds siguen para la valoración de juguetes.

Así mismo les agradecería me facilitaran informes, conferencias y bibliografía relacionados con los conceptos:

juguetes, educación, formación, ludotecas, campos de juego.

Dándoles las gracias por su atención, muy atentamente

Echevin de la Famille, de la Jeunesse
et de l'Information
M. Guy Pipart
Schaerbeek 1030 Bruxelles.

Belgique le 10 de Julio de 1973

Apreciado Sr. :

Después de haber leído con interés la información que me
ha llegado sobre la Junta Municipal de Schaerbeek. Quedamos
muy favorablemente impresionados por su experiencia que nos parece
muy valiosa y digna de ser seguida.

Espero que estas palabras sean de alguna utilidad.

Muy atentamente,

Maria Reina.

Bellaterra, 12 de Septiembre de 1.978

Toy Libraries Association
Sunley House
Gunthorpe Street
London E17 RW.

Distinguidos Sres:

Estaríamos interesados en conocer las actividades que Vds.
realizan, así como las publicaciones que editan.

Asimismo desearíamos recibir un ejemplar de su publicación;
"ABC de los juguetes".

Dándoles las gracias por su atención les saludamos muy
atentamente.

Firmado:

María Borja.

Dallaterra, 10 de Septiembre de 1970

M. Mre Christianne Guillet
Centre de Documentation sur le Jouet
Centre du Jouet
Ancles de l'Abbaye.
Village de Feissy. 20300 Yvelines.

Distinguida Señora:

Deseáramos obtener información sobre las principales reglamentaciones legislativas concernientes al juguete y muy especialmente las normas de seguridad de los juguetes establecidas en Alemania, Canadá, EE.UU., Francia y Suiza.

Agradeceríamos asimismo información sobre experiencias, estudios o entidades especializadas en este tema: legislación sobre el juguete.

Dándoles las gracias por su atención, se despide muy atentamente,

Firmado:

María Borja.

Bellaterra, 14 de Septiembre de 1.978

O.C.D.E.
2 Rue André-Pascal
75775 Paris Cedex 16, France

Distinguidos Sres:

Desearíamos se sirvieran mandarnos el informe:
"Règles de sécurité pour les jouets". Paris, 1.975
e información sobre otras publicaciones posteriores
referentes a reglamentación en materia de juguetes.

Dándoles las gracias, les saluda atentamente,

Firmado:

Maria Borja.

Si vols prevenir per a un any, planta gra.

Si vols prevenir per a 10 anys, planta arbres.

Si vols prevenir per a la vida, forma homes.

Proverbi Xines.

El joc i la joguina en un recull de documents
de l'època

QVÈ 'LS HI DVVRAN ELS REYS ALS NOSTRES FILLS ?

VERITABLE CONCEPTE DEL NOI
NECESSITAT I BONESA
DEL JUGAR
JOGINES I LLIBRES DE
PROFIT PER LA MAINADA
ESTUDI PER EN PAU VILA

PAU VILA

Què ·ls porta-
ran, els Reis, a
nostres fills?

TIP. L'AVENÇ : RAMBLA CATALUNYA, 24

BARCELONA : 1912

PAU VILA

QUÈ ELS PORTARAN
ELS REIS
ALS
NOSTRES FILLS?

BARCELONA : NADAL DE 1923

HAN passat molts anys des que publicàrem aquest opuscle, que havia esdevingut rar i que molts amics nostres no tenien. Un antic deixeble de la Horaciana ens en guardava un nombre; la qual reserva ja havíem oblidat. En fer-nos-els a mans pensàrem que fóra una oportuna ofrena a les nostres amistats, car el tema és avinent per aquestes diades, i no ha envellit pas. Però amb més experiència avui que ahir, hem ampliat la llista de llibres catalans, que es poden posar en mans dels nois, posant-la al dia.

I ara, amb la alegria que rebérem aquesta troballa, l'adreçem als nostres amics dilectes amb el fervent desig, anualment repetit, que l'Any Nou ho sigui de benaurança per ells, pels seus i per la Pàtria.

ASSAIG PEDAGOGIC DE BIBLIOGRAFIA INFANTIL CATALANA

PER LA INICIACIÓ A LA LECTURA

Abecedari Català per a nens. Xavier Nogués. — *Sil·labari Català.* Pau Romeva. — *El meu llibret* (dos volums). R. P. Joan Profitós. — *Llibre dels Infants.* R. P. Joan Profitós. (Dibuixos de l'Obiols).

LITERATURA

Prosa (Per llegidors de 8 a 11 anys)

Els nens de la meua escola. Salvat Papasseit. — *El Cavall Volador i la Història d'Ali Baba i els quaranta lladres.* (Ben il·lustrat). — *Contes del Paradís.* Text i dibuixos de Lola Anglada. — *Les rondalles catalanes* (dos volums). Il·lustrades per Joan Vila. — *Contes.* Andersen. — *L'Escola de Jesús.* Evangelinari en figures. Mn. Frederic Clascar. (Bellament il·lustrat). — *Rondalles meravelloses.* Valeri Serra. (Dibuixos d'En Nubiola). — *Aventures de Perot Marrasqui.* Carles Riba. (Dibuixos de l'Apa). — *Llibre d'estrenes.* Josep Massó Ventós. (Il·lustrat). — *Contes d'infants i de la llar* (dos volums). Grimm. — *Viatges de Gulliver.* Swift. (Il·lustrat per Juncceda).

(Per llegidors de 11 a 13 anys)

Rondalles de Jesús Infant. Josep Carner. — *El Llibre dels ocells.* Josep M. de Sagarra. — *Rondalles de poble.* Erckmann-Chatrian. — *Rondalles.* Mn. Jacint Verdaguer. — *Aplec de Rondalles.* Valeri Serra. — *Contes* (1.ª sèrie). Tolstoi. — *Quan jo era noi.* Text i dibuixos d'Alexandre de Riquer. — *De les Mil i una nits.* Anònim. — *Cançó Nadalenca.* Dickens. — *Peripeccs de Romà Kalbris.* Malot. — *Les Històries d'Oncle Scrooge.* Mn. Lluís G. Pla. — *Els camins de la sort* (dos volums). R. Reventós. — *Capigrany.* Blai Einer. — *El Llibre de la Jungla* (dos volums). Rudyard Kipling. — *Les aventures de Tom Sawyer.* Marc Twain. — *Floretes de Sant Francesc.* Trad. Josep Carner. — *La Panolla.* Francesc P. Briz. — *La Parada* (un volum) i *Pinya de Rosa* (dos volums). J. Ruyra. — *Nerto.* (Poema provençal). Mistral. Trad. en prosa per Mn. J. Verdaguer. — *Llibre de les Bèsties.* Ramon Llull.

Poesia

Infants i flors. Varis. — *Poesies.* Verdaguer (tria de Carles Riba). — *Llegendari Català, en vers.* Carles Riba. — *Llibre dels Poetes.* Josep Carner. — *Els Poetes d'ara: Pijoan.* — *Nausica.* Joan Maragall. — *Jesús Infant i Canigó.* Mn. Jacint Verdaguer.

PERIODICS

La Mainada. — *Virolet.* — *La Rondalla del Dijous* (2.ª època). — *En Patufet.*

CULTURA GENERAL

Llengua catalana

Resum d'Ortografia Catalana. Escola del Treball. — *Novíssim Dicionari català - castellà* (2 volumets). A. de Rius Vidal. — *Nou Dicionari català - castellà.* J. Civera Sormaní. — *Dicionari Ortogràfic.* Pompeu Fabra. — *Perspectiu general de Literatura Catalana.* Ll. Nicolau d'Ojwer. — *Història de la Literatura Catalana.* Mn. Josep Comerma. — *Per la Llengua Catalana.* Enric Prat de la Riba.

QUÈ 'LS PORTARAN, ELS REIS, A NOSTRES FILLS?

AMABLES SENYORES I SENYORS MEUS:

o no hauria tingut pas l'atreviment de reclamar l'atenció vostra, o de demanar que escoltessi la meua humil paraula, si no hagués sigut impulsat pel compliment d'un doble dever que m'imposa i meu amor a l'infantesa i la voluntat d'un nucli d'amics que per a ella treballa en profit de la fortalesa i potència del nostre poble. I aquests amics, portats per la santa causa d'arribar a una intensa culturització de la nostra raça, han volgut que, ja que la diada de les reials presentalles s'atansava, se fessin arribar a totes les llars catalanes, per tots els endrets de Catalunya on fos possible, les sanes i savies orientacions que homes abnegats han tret d'una constant observació de l'infantesa respecte als jòcs i joguines que convernen millor als interessos de la mainada, que són precisament els interessos de la raça.

Ha sigut el voler dels meus joves companys qui ha fet que jo fos el porta-veu d'aquest aspecte essencial de la nostra creuada, i es en nom dels infants i dels meus amics de lluita que us prego que recolliu amorosament la vostra atenció en aquesta hora; i no pel poc valer de la meua persona, sinó per la molta transcendència del tema.

Seran, doncs, molt senyores i senyors meus, els jòcs, els llibres i les joguines els punts a tractar en aquesta conferència. Emperò, com que referent ad aquests punts hi ha una seria d'equivocs i prejudicis seculars, serà bo que desbrocem el camí d'aitals obstacles si es que volem entendre'ns i posar-nos d'acord.

UN REFLEXE DE L'ERRAT CONCEPTE EN QUE TENIM EL NOI

Aqueix equivocacat concepte que ns havem format dels llibres, jocs i joguines de l'infantesa té la seva font natural en una visió del noi desviada de la realitat per teories escolastiques o observacions superficials esdevingudes criteri: corrent entre 'ls pares i els mestres.

Es cosa comú veure'l noi com un *home en miniatura*, i com un *home petit* se'l considera. I està tant arrelada en nosaltres aqueixa equivocada concepció que de l'infantesa ns havem format, que fins en el llenguatge usual tenim fórmules que la manifesten, o, si no, vegem-ho:

Quan un petit se mou i acciona i parla amb la natural turbulencia propia de la seva edat, ¿qui no li ha dit, o no ha sentit dir-li, seriosament: «— Això no està bé: has de semblar un home? »

Quants no han exclamat, en to de lloança, davant d'una d'aqueixes pobres criatures serioses: «— Sembla una doneta! »

I (per què no dir-ho?) ¿quina mare no sent o ha sentit tota mena de impaciencies esperant el moment de veure d'*home* el seu fill o d'indumentar com a *dòna* la seva filla? I Com s'han precipitat, les mares, moltes vegades, portades per aqueixa il·lusió que llur fill semblés ja un home, a vestir-lo de llarg, excusant-se que la gent no'l trobés ja *massa gran per anar encara de noi!*

Les maneres de parlar són la prova més evident de les idees d'un poble; perquè, quan aquestes se manifesten dins la llengua, es que ja estan ben encastades dins de l'ànima popular, formen part ja del seu patrimoni. Això, que podria esser desconsolador tractant-se d'altre ordre d'idees menys sentimentals, no 'u serà si les raons que jo al·legui per mostrar l'error del concepte d'*homenet* en que s'té 'l noi sé fer-vos-les tant convincents i logiques com de sí són; perquè, si així 'u faig, les meves paraules hauran de convence-us, i vosaltres, per amor als vostres fills, sabreu arrancar-vos les falses idees que les passades generacions ens han llegat com a bones, amb tot i les arrejs que tenen en la vostra ànima.

DIFERENCIES CARACTERISTIQUES ENTRE 'L NOI I L'HOMME

No, el noi no es un home ni en miniatura, car per esser-ho hauria de tenir la seva ossada, la seva carn, les facultats i les aptituds lo mateix que les de l'adult, encara que en petit; i es ben sabut que no es així. La

seva ossada es més matocera, no ha adquirit encara esveltesa i es més ductil; el seu cap el trobarem desproporcionat si 'l comparem amb el seu cos; els seus teixits musculars tenen formes més arrodonides, que desapareixen després per donar lloc a angulositats de forma en l'home jove. Entre les facultats, unes, com l'imaginació i la memoria, tenen en l'infantesa el seu més alt grau de manifestació, que va minvant després a mida que 'ls anys hi són; mentres que altres, com el seny i la voluntat conscient, sols les posseeix l'home, el qual amb l'experiencia dels seus anys les ha anades adquirint. Tampoc les seves aptituds són les mateixes; perquè 'l nen o nena no pot fer el que fan els grans, i menys com ells ho fan. Tot lo més són imitacions el que poden arribar a fer. Si comparem la lletra que fa un noi que sapiga bé d'escriure amb la d'un home que faci bona lletra, tot seguit veurem una inseguritat en els traçats de la del noi, seran quelcom tremoloses; i no per manca de pràctica, sinó d'afiançament en el seu registre nerviós.

Per aquestes raons, quan el noi fa les coses bé es per casualitat: abans n'ha fet bastants de malament, i després n'hi eixiran moltes de mal fetes encara. En canvi, l'home, quan fa una cosa la fa bé, amb seguretat, i tant sols es casualment que l'esguerra.

Hi ha més encara: esser home vol dir haver arribat al coronament de l'edifici humà i haver entrat ja en possessió plena de sí mateix. Mentres un edifici no es cobert no es una casa encara, s'està fent; i a ningú se li ocorrerà habitar-hi. Així, mentres el desenrotllament del nostre organisme material i espiritual no ha arribat a completar-se, no s'es un home, i per lo tant no se li pot demanar lo que a un home, si se l'ha de considerar com a tal.

PER A QUE SERVEIX L'INFANTESA?

Queda demostrat que 'l noi no es un home en petita escala, sinó senzillament un noi: que cal que ns convencem que es noi per poder esser home.

La saviesa popular ens diu que ningú surt ensenyat de les entranyes de sa mare. Recordem l'estat d'invalidesa en que la criatura ve al món, i pensem paral·lelament en els altres animals creats, i recordem les aptituds amb que apareixen a la vida. Hi ha la més gran varietat desde el pollet recent-nat ja corre i se la campa, passant pel goçet que no 'y veu fins al cap d'uns dies i aleshores comença a caminar, tauper i feixuc.

fins a l'infant, que passa tot un any per arribar a donar els primers ingressos passos; hi ha tota una gradació de matisos evolutius, en consonància tots ells amb la simplicitat o complexitat de llurs accions en la vida.

Els gatets i els gocets, les veus dels quals són senzilles i de poques combinacions, miolen i lladren ben prompte com llurs pares; i el polllet ha de passar per l'estat de polla o pollastre per fer sentir les veus característiques del gall o de la gallina; mentres que l'infant passa alguns anys fins a poder expressar-se com els grans, per la molta complicació del nostre llenguatge.

I així podríem anar multiplicant els exemples més i més per demostrar el que ja es prou evident: que l'infantesa és un estat elemental del ser humà per capacitar-se i fer-se home. En una forma més gràfica: el noi es l'aprenent que necessita temps per exercitar-se en l'ofici de viure, i quan ne sigui fadrí serà l'home que cal.

Tots haureu sentit parlar de *Jadrius esguerrats*, referint-se a que no hauran pogut fer tot llur cabal aprenentatge. Doncs penseu que, són infinitament més nombroses les personalitats esguerrades per haver cursat l'infància llur amb el pernicios concepte de que 'l noi es un home en miniatura, o per esperit de utilització primerenca de les activitats infantils.

Deixeu que 'l noi sigui noi tot el temps que necessiti ser-ho.

Ara ja podem atègir, a la nostra convicció anterior que 'l noi no es un home en miniatura, un nou convenciment: que 'l noi es petit per fer-se gran en l'exercici de les seves activitats.

NECESSITATS I CONCEPTE DEL JOC

Com les exercita, les seves activitats, el noi? Molt senzillament: mitjançant el joc; de lo qual se dedueix que 'l joc es una manifestació natural, i per lo tant necessaria, de l'infantesa i de l'adolescència.

Si, fins avui, del noi se n'ha tingut un equivocacat concepte, del joc se n'ha tingut un concepte insuficient. Uns han dit que 'l joc es una *recreació*, es a dir, una manera de refer (*re-crear*) el cos o l'esperit cansats. Emperó quin cansament corporal tindrà 'l noi que 's posa a jugar tantost salta de llit i, si 'l deixen, no para en tot el dia? I ¿quina-fatiga d'esperit tindrà 'l petit que tresca i crida boi jugant d'un cap a l'altre del dia?

Altres han cregut que 'l joc es una mena de valvula de seguretat per on se perd el sobrant d'energies. Si així fos ¿com s'explicaria que 'l

noi jugui fins a quedar dormit damunt de les seves joguines? I ¿com, el petit convallescent, mancat de forces, se passaria 'l temps jugant en son llit, tot i no podent moure-s?

La contradicció, en part, d'ambdós parers, es evident. Un alemany, Carles Groos, ha sigut qui ha donat del joc la definició més cabal i encertada. Sosté, en la seva obra sobre *Els jocs dels animals*, «que 'l joc es, per als nois i per a les bestioletes, com un preludi, una iniciació, una preparació a llur vida posterior».

L'idea fonamental d'aquesta important teoria, que ha de transformar els encarcerats procediments actuals d'educació, veuse-la aquí: «L'home, — diu Queyrat glosant a dit autor — i els animals superiors estan dotats de nombrosos instints que en la naixença no estan encara desenrotllats: ells haurien de fer l'educació de les llurs actituds arribant-hi pel joc, que es l'exercici de les disposicions naturals de llurs activitats respectives.»

Ara busquem la certitud d'aquestes afirmacions. El gatet que juga amb un paper que 'l vent fa correr, no fa altra cosa que ensinestrar-se per a les seves caceres futures; el cabrit montanyenc que brinca en terreny pla, no 'u fa tant inutilment com sembla a cop de vista, car impulsivament s'assaja per als seus arriscats salts i corredices; la nena que *juga a mares* amb la seva nina, desperta i educa inconscientment els seus intints maternals, que quan sigui mare practicarà amb els seus fillets.

Aqueixa es, doncs, l'idea més justa que s'ha donat del joc. *El joc es el medi pel qual el noi porta a cap la conquesta de les seves activitats futures.*

ASPECTES COMPLEMENTARIS DEL CONCEPTE DEL NOI

Això es l'explicació de l'acte de jugar, ad el qual se pot atègir com a complement, però tant sols com un aspecte circumstancial, que 'l joc es un descans (i encara molt relatiu), com quan, per exemple, un noi, després d'un llarg treball mental, se posa a jugar per deixar en repòs les seves facultats intelctuals; i també que 'l joc serveix de desfogament d'energies, com quan se té durant hores quiet el noi i al deixar-lo en llibertat desfoga impetuosament les seves activitats retingudes. Això s'observa ostensiblement a la sortida dels alumnes d'una escola sense jocs: surten com poltres enjogaçats, empaïtant-se uns amb altres.

Un nord-americà nomenat Carr ha atègit, a l'idea que 'l joc es un exercici preparatori, alguns complements. Primer: que es un estimol

MES DEL VALOR DEL JOC : L'IMAGINACIÓ CREADORA

Jugant, jugant comença a sentir el goig de crear. Oh, amics! quin gran poder, el del nostre poble, si fem sentir als nostres infants un inquietant estimol creador!

Comença a sentir el goig d'è crear : de primer transformant imaginativament totes les coses a imatge i semblança dels seus sentits.

Ell, d'una senzilla cadira, ne fa les coses que més li plauen. S'asseu o s'agenolla en terra davant del moble humil, i'n fa un piano, teclejant-la amb els dits. S'asseu en el scient, i ja es un cotxe. S'ajeu amb el respallter en terra i asseient-se en els barrots devantera, i el petit se sent *chauffeur* d'un luxós i rapid automòbil. La gira al revés, i ja es un cavall i ell el cavaller.

I quan aviva i personifica? ¿Qui no ha sentit les converses amb la nina que tant aviat es la filleta com una alumna, com una visita? Però es més meravellós, encara, quan l'objecte personificat es cosa tant estrafalaria com un picador per rentar roba o un tronxo de col. I fins a tot això sobrepuja el seu dò imaginatiu : algun dels oients haurà observat, alguna vegada, una criatura que dialoga amb ella mateixa com si fos una altra persona.

Potser algun esperit positivista creurà que tot això es un engany malastruc, fruit del desconeixement que té el noi de les coses.

No : el noi no s'enganya a sí mateix, perquè ell sab prou bé que una cadira es una cadira, com sab ben bé el què es un cotxe. Si canvia imaginativament la forma de les coses es per impuls d'aqueixa necessitat que sent de creació. Per això s'estima més que li donin o comprin objectes susceptibles d'esser revestits de la forma que més li agradi, o bé d'esser personificats. Li comprareu un carro, i, fóra 'ls primers dies (ell se paga molt de les novetats), el farà servir d'armari, de calaixera o d'aparador : en canvi farà servir de carro una capsa de cartró, una llaua o un paper lligat al cap d'un fil.

I, descartant el poder creador, i es tant necessaria, l'imaginació degudament equilibrada, fins per a les coses més utilitaries o més positives!

¿Com planejarem bé un negoci, comercialment, si no tenim el dò d'imaginar el seu procés, el seu curs, amb els seus entrebancs probables? I ¿com arribarà el científic a una tesi sense haver imaginat una hipotesi que li serveixi de bastida per a la seva construcció científica?

He fet aquesta digressió per rompre una llança a favor de la loca de la casa, bon xic maltractada pels que han sigut incapaços de contribuir a la seva educació.

ENCARA DEL VALOR DEL JOC

Quan el noi ha provat el goig de crear d'imaginació, comença a construir de la manera més ingenua : amb uns quants draps fa una nina (i no vol dir que no 'n tingui una de preu) : amb la sorra... (oh! la sorra! la beneida sorra! si poguessin saber-ho, com l'estima, el noi, la sorra!)... amb la sorra, dic, fa montanyes, ponts, rius i els més bells paisatges; i, quan els té creats, hi planta arbres amb branquillons esbocinats. Jo vull contar-vos un fet. (El recull no es meu, sinó d'una discreta mestra.) Mentres la mare cosia, les seves criatures (quatre o cinc) feien correr cuidadoses, amunt i avall de la cambra, grosses boles de paper formant corrua. Damunt de les boles grans n'hi havia d'altres de petites. De quan en quan la cadena de manyocs de paper de diari s'aturava, i els petits jugadors treien de damunt de les grosses algunes boles menudes. La manobra s'anava repetint, el joc s'anava allargant, absorbint més i més l'atenció de la mainada, sense que l'esperit observador de la mestra arribés a treure-n l'entrellat. La mare l'hi explica : la cambra era el passeig de Gracia; les boles grans, els cotxes i automòbils; i les boles petites, la gent que s'hi passejava. Es un cas típic del començament de l'acció creadora.

Després el noi ja s'atreveix a més : amb un joc de cartes fa un carril (que es per a l'unic que se li hauria de donar un joc de cartes), amb fang fa besties i persones, amb paper fa aucells i bastiments, i amb llapiç fa ninots i cases : tot això acompanyat sempre de l'imaginació.

Arriba un moment en que el joc de creació esdevé dibuix o treball manual : deixa d'esser un exercici lliure, sense cap més fi que el propi de l'acció, i el noi li dona pel seu propi valer, un fi utilitari fermat a un objecte que ell mateix s'imposa. L'imaginació ja no es mestressa i senyora, sinó auxiliar tant sols : aleshores el joc ja no es joc : es estudi, es treball.

I jugant, jugant, aprèn a voler i a poder : vol que la cadira sigui un cotxe, i al conjur de la seva imaginació pot que 'u sigui; vol que l'estel s'enlairi, i, com que desconeix les lleis de la seva construcció, no 'u conseguix : com que el vent no li ve bé, ha de buscar l'art d'aprofitar-lo, i,

volent veure en l'aire l'estel, pregunta, indaga i prova fins que pot que s'enlauri. I talment amb tot.

Ara digueu-me : ¿no es el joc un bon educador de la voluntat?

Jugant, jugant, el noi sent necessitat de companyia, perquè el joc porta en sí l'esperit de sociabilitat. Savis profundes afirmen que l'esperit de convivència té el seu origen en la sexualitat : jo, que no soc savi i si lleuger, vui creure que de primer va originar-se en la necessitat de companyia en el jugar. Jo he vist un cas que mostra com es irresistible per al noi aquest afany de buscar-se companyia per als seus jocs. Durant dies i setmanes i mesos he vist com uns nens veïns jugaven, uns desde la gal·leria i altres desde el pati de llur casa, a pares i mares, trencant el silenci d'aquell barri solitari amb les llurs veus, tot jugant amb tant entusiasme com si's trobessin aplegats.

Si dels jocs de criatures passem als que són ja propis de l'adolescència i de la juvenalla, tals com *el gat i la rata*, (en el qual per a que dos juguin es precis que tots els altres facin rotllo formant ponts amb els braços); el *riscat*, que exigeix ja una disciplina i sotsmissió a un que fa de quefe si's vol portar aventatge en el joc; i el *foot-ball*, en el qual cada jugador ha de complir el deure que li està assenyalat en benefici del *team*; tindrem que el joc col·lectiu constitueix una forta preparació per a la vida social. En fi, jugant, jugant, el noi se capacita, com havem anat veient, per a la seva missió d'home.

¿No val la pena de metoditzar un factor tant important per a l'educació?

DEL TITOL D'AQUESTA CONFERENCIA

Tota aquesta llarga preparació, que jo hauré fet pesada amb la meua pobra paraula, ha sigut indispensable per poder contestar conscientment aqueixa pregunta que està en la pensa de tots aquells que tenen posada llur estimació en algun infant o adolescent : *Que 'ls portaran, els Reis, a nostres fills?*

Un amic m'indicava, al coneixer el tema, que hauria sigut més propi plantejar-lo en sentit dubitatiu : *Que 'ls haurien de portar, els Reis, a nostres fills?* Més jo he pensat que això implicaria desconfiança envers els pares, perquè expressava el dubte que no serien capaços de fer el que convingués per als vostres fills; i com que jo tinc confiança en els homes; i a l'ensem soc home a qui sols plauen les afirmacions, per

això he fet afirmativa la pregunta, en la seguretat que les meditates observacions que sobre les joguines vaig a fer serien ateses per vosaltres en benhaurança i profit dels petits.

Es un perill per a l'educació de l'infantesa arribar ad aquests dies propers a Nadal i Reis sense un criteri segur i ben orientat per firar la mainada, perquè en aquestes condicions són víctimes de l'enlluernament de la munió de joguines, totes elles enginyoses o llampants, que omplenen parades i aparadors, que enllepoleixen al noi de tal manera, que pel seu desig se 'ls emportaria tots a casa; i no cal dir que 'ls pares, en llur estimació, els complaurien si 'ls llurs cabals ho permetessin. Es que el noi es d'una versatilitat tal, que cal corregir-l'hi. Aquesta afirmació m'porta a la memoria un cas demostratiu. Ad els propietaris d'un gran magatzem de joguines, a Xicago, per obtenir millor venda, se 'ls va ocórrer obrir uns jardins publices en els quals se veien tota mena de joguines per arreu, joguines que les criatures podien agafar i jugar-hi lliurement i gratuïtament. Algú dels presents objectarà. «— No y veig pas el negoci, en això.» Es que el negoci estava en la sortida, car eren ben poques les criatures que s'avenien a deixar-se prendre la joguina, i, per evitar disgustos, els pares se veien obligats a comprar-la, lo qual era l'objecte dels magatzemistes.

El noi menja més amb els ulls que amb la boca : voldria totes les joguines; emperó al cap de dos dies les aniria arreconant, i instintivament prendria aquelles que més convenen a la seva naturalesa i formació.

MESURA EN LES JOGUINES

Abans d'entrar en el detall de les joguines que són o no convenients a les criatures, podem sentar dos principis que per llur enunciat són fàcilment retenibles per a que 'ns serveixin de guia : *Primer* : que les joguines que més interessen al noi són les més senzilles. *Segon* : que no convé donar als nois massa joguines alhora.

Li interessen les joguines més senzilles perquè aquestes són les que serveixen per als jocs de moviment, com la corda o la pilota; o bé perquè s'emmotllen a son instint de creació imaginativa, com les capses de construccions arquitectòniques o les nines.

Convé no donar-li massa joguines perquè això es mantenir-lo en la seva versatilitat de caracter, es conresar-li una personalitat superficial, es contribuir a fer d'ell un home sense fermesa de voluntat i de caracter

irreflexiu. Tenint tant sols les joguines suficients per a son entreteniment dins la varietat d'aspectes de la seva naturalesa, es a dir, una joguina que respongui a la seva necessitat de moviment, una altra que serveixi a les seves manifestacions imaginatives, una altra aplicada al seu afany de construcció o treball manual, i poc més, el noi aprèn a fixar la seva atenció i a contentar-se amb lo necessari.

DELS JOCS A PLE CAMP

Jocs i joguines, podem dividir-los, per la possibilitat d'esser jugats, en dos grans grups: els que han d'esser jugats a ple camp o a ple aire, i els que poden esser jugats a casa.

Comencem pels d'a ple aire.

Generalment no s'ecessiten joguines per a aquesta mena de jocs: s'hi compten la carrera, el salt, el *gat i la rata*, el *puput*, els jocs cantats de rotllo, i els jocs cantats i accionats; el de *riscats*, i altres.

N'hi ha d'altres en que les joguines són necessaries, tals com la molta varietat del joc de pilota, desde'l *foot-ball* anglès a la pilota basca: altres com el *lawn-tennis* i demés sports importats, i que convé popularitzar; després alguns com el *refilando* i l'anella voladora, dels quals diu en Serra i Paçès que han caigut en desús, emperò que ja tornaran un dia o altre presentats com a novetat de darrera hora, com succeí amb el *diavolo*, que ja s'coneixia en l'antiga Grecia.

Per a aquests jocs, que costen tant pocs diners de proveir, i l'utilitat dels quals es tant evident que ha sigut acceptada per tots els pobles i per tots els temps; per a aquests jocs, que, ademés de l'influencia benfactorsa en el normal desenrotllament dels nostres fills, tanquen en sí en grau intèns aquella condició, de que ja us parlava abans, per al foment de la disciplina i organització social, aquell esperit de subordinació de l'individu al benestar i progrés de la colectivitat, el qual convé molt introduir en el nostre poble si volem eixir d'aquest fatal temperament anarquic que ns inutilitza per tota la obra de reconstrucció ferma i positiva; per a aquests jocs, dic, cal quelcom que ningú pot aportar-ho particularment.

Convenen camps de joc a propòsit, i en aquest punt jo uneixo la meua veu a la del Eladi Horns per demanar a tots els municipis ciutadans, a tots els regidors catalans, que busquin la fórmula de proveir les poblacions de llocs a propòsit per jugar, llocs on s'hauria de jugar amb una certa organització i disciplina beneficioses per al cos i per a l'ànima del

noi, organització i disciplina que haurien d'esser intervingudes i dirigides pel mestre i el metge; el qual problema, si s'llogaven molts solars que avui hi ha sense edificar (com a mida interna), i s donava un sobressou corresponent a mestres i metges municipals, ¿no seria possible començar a resoldre-l tot seguit?

Hi guanyarien els nois en la llur educació; hi guanyaria la ciutat en l'aspecte dels seus carrers, nès de brivalla enjogaçada; hi guanyarien els vidres dels aparadors i els nassos dels transeunts.

¿No 's sembla, ad els senyors regidors, si podrien fer quelcom per a que 's senyors Reis de l'Orient portessin una comissió que estudiés tot seguit la manera de donar camps d'ebargiment als nois del llur veinatge?

I, els senyors consellers de la ciutat de Barcelona, cap i casal de Catalunya, ¿no podrien esser l'espill de tant bell exemple?

Àrà, amics, perdoneu (i altres coses haureu de perdonar) aquesta escapada de la qüestió, si bé penso que, com jo, l'estimareu necessaria.

ENTRANT EN EL MON DE LES JOGUINES : LA NINA

Passem a les joguines amb les quals se pot jugar dins de casa.

La primera entre totes, la que té la preeminencia, perquè l'hi han dada totes les generacions que han sigut (fins aquelles en les quals els homes vivien en cavernes), el que constitueix el més fort estimol de l'imaginació i del sentiment, es la nina: la nina es la reina de les joguines.

¿Veritat que no es concebible una nena sense nina? Si quan no la té, quan no l'hi compren o no poden comprar-l'hi (fet dolorós com no poder comprar-li pa!), ella mateixa se la fa amb els primers materials que trobal

Jo vull contar-vos un fet que n'ha explicat una de les professores de l'Horaciana:

En una placeta del casc antic de la ciutat de Barcelona, una nena d'uns vuit a nou anys, pobrement vestida, ven els diaris de la nit. Junt al seu lloc de venda, una botiga mostra, ostentosa i temptadora, una seria de joguines. A l'aparador, en primer terme, una hermosa nina guaita, tafanera, al carrer. La nena y ha fet conceixença desde que es allí (qui sab quant temps fa!), car sembla estimar-se-la molt. Passa gent, i la pobre noia crida la seva mercaderia: «— *El Liberal! La Publicidad! La Tribuna!*», i tot seguit torna a atansar-se a la nina; i, com si 'l maleït vidre no y fos, li fa tota mena de postures i manyagueries, barrejades amb paraules dolces. Els passos de la gent li recorden el seu deure; emperò,

abans d'apartar-se, diu a la nina : «— Ja ve desseguida, la mama, ja. No ploris : sents, filleta meva?» I tot seguit la tendra veu torna maquinalement a la seva cantarella : «— *La Tribuna! La Publicidad! El Liberal!*» I l'escena va repetint-se.

Es tot un poema de sofriment i felicitat alhora, i es al mateix temps una forta prova del poder d'atracció que té la nina i de la poixança del sentiment de maternitat que s'agermana amb ella.

La nina, si bé u mirem, es una joguina providencial : la tasca de la mare de família, de mestressa de casa, es d'una complexitat difícilíssima. Potser per la seva mateixa complexitat, i per conuiu dins llur mateix pla, no 'ns en adonem, i així 'ns passa desapercebuda la laboriosa i delicada tasca de les nostres mares i les nostres esposes; més, si l'observem desinteressadament, trobarem que la varietat de quefers femenins pera al bon govern d'una casa es sols comparable a la complicació de treball que emmenen alguns homes sobressallents. Pensem que ella ha de fer de metge, d'educadora, d'administradora, de consellera, de directora, i sobre tot de mare. I com, en l'edat del seny, hi hauria temps per iniciar i fomentar tota la diversitat d'habits i coneixements que les funcions maternals requereixen, si no fos l'anticipació de la cura i portament de la nina despertats inconscientment en la més tendra edat de la nena?

Per això penso jo que la nina es un dò de Déu; i es cosa tant savia-ment endinsada en el cor de les races, que no 'y ha força humana que pugui desarrelar-la.

Escolteu un fet : En un dels estats del Nord d'America y vivia una família acomodada de cabals i pobre de salut. Eren marit i muller i una nena de tres anys. Els metges els varen aconsellar que anessin a viure a ple camp i que allunyessin de sí tota ocupació sedentaria, i que a la nena li retressin tota mena de jocs i joguines que no fossin motius d'exercici físic. Les nines li foren retirades. Passaren cinc o sis anys, i la nena, enfortida, continuava en llurs jocs de vigorització : no sabia ja 'l que eren nines. Va arribar una diada de Reis, i la nena fou consultada sobre les joguines que voldria; més, amb gran desconsol i sorpresa dels pares, la nena demanà una nina! I no volia altra cosa que una nina. Indubtablement que la seva petició devia haver sigut suggerida per alguna nina que havia vist; emperò, va sorgir amb tal potencia, que cap més promesa pogué desplaçar l'idea de la nina. La nina va haver d'esser comprada : la nena quedà complaguda. Sis mesos després, un curiós va comptar les

nines que la nena tenia, i... arribaven a quarantal, fetes amb tota mena de materials i per ella mateixa.

DE LES NINES SENZILLES : LLURS PARAMENTS

Davant d'aqueixes demostracions no 'y ha per què aconsellar que doneu nines a les vostres filles; emperò sí que 'y cab el recomanar-vos que les nines siguin senzilles i modestes. Es ben necessari, perquè 'y ha una forta corrent, omplerta d'un xic de vanitat, per part de les mares, de fer presents amb nines de molt preu i luxoses, les quals, la major part de vegades, són guardades a la calaixera per a quan la nena sigui gran. No : si 'l que volen, les criatures, es jugar-hi, i sobre tot poder-hi jugar lliurement, sense l'encarcament que prové de la por que 's malmenin.

Un escriptor francès fa notar, sobre una exposició de joguines antigues, que tant sols s'hi troben joguines riques. El perquè es ben instructiu : les joguines senzilles han sigut malmenades per llur servitut en mans de la mainada (i així cal que sigui), mentre les luxoses han sigut curiosament conservades, en llur inutilitat, per torment dels petits que en llur record se frisaven.

Aquestes joguines de luxe quasi 's pot dir que 'ls pares les compren més pensant en sí mateixos que en llurs fills, ad els quals van aparentment destinades.

Al voltant de les nines s'hi ha creat un bon nombre de joguines que vénen a esser com llur parament, totes elles de molt entreteniment i profit per l'afinament dels sentiments i dels habits de la santa maternitat. Aquestes joguines són paraments de sala, de cuina, de taula, etc., que són de gran servitut per jugar a *pares i mares*, i que constitueixen bons elements d'economia domestica i ensenyança *ménagère*.

D'una vegada per sempre vull apuntar que l'intervenció de la gent gran en els jocs dels petits ha d'esser extraordinariament discreta; perquè, sense dar-nos-en compte, buscant-los amb bon desig l'utilitat pràctica del joc, hi posem un xic de seriositat, volem homificar-los, i el noi se 'n retreu, perquè li priven l'iniciativa. Qualsevulga iniciativa o orientació que se 'ls vulgui donar, s'ha de fer escaure bé, com si fos trobada per ells, com si fos idea llur.

Quan la nena arriba a una edat convenient, li agrada vestir-se la nina. En aqueix moment oportú, un necesser per a labors femenines serà per a ella un dò preciós, i tota mena de retalls, cintes i puntes un tresor

que li permetrà cosir, tallar y proveir de vestits les seves fantàstiques criatures.

I aquí tenim una seria de conseqüències pràctiques de l'imaginació creatriu tornant-se acció creadora, es a dir, treball positiu, mitjançant un procés lògic de la voluntat del nen.

¿No 'ls sembla, a les senyores mestres que m'escolten, que sobre aquests interessos infantils podria metoditzar-s'hi un bon programa per a l'ensenyança de les labors de la dona, que avui no tenen altra finalitat que 'ls capritxos de les famílies, més que les necessitats de les futures dones?

DELS JOCS DE CONSTRUCCIÓ

Les joguines que més interessen als nens són aquelles amb les quals se poden fer més combinacions i creacions. Quasi us diré que la joguina més preciosa per als nois, seria... una caixa de sorra. Això potser faci sonriure ad alguns dels presents; emperò jo 'u afirmo per la meua experiència. ¿Qui no recorda l'interès amb que 'ls nois del carrer hi juguen quan un carreter providencial n'aboca una carretada? Com que la joguina és econòmica, no costa res el provar-ho : n'hi ha prou amb una caixa de fusta ampla i baixa, i un cabaç de sorra fineta que de tant en tant s'humitegi; tot plegat se posa en la galeria per a que no s'embruti 'l pis. De l'interès dels nostres petits, i de les coses meravelloses que 'y faran, ja me n donareu, satisfets, les gràcies.

Els jocs arquitectònics, constituïts per unes capses amb petites peces de fusta, de variades formes geomètriques, com daus, prismes, cilindres, piràmides, etc., són un magatzem d'alegries per al noi : la seva imaginació y té obert un camp sens límits; el seu poder creador hi troba subjectes d'experimentació inestroncables. Encara que se 'ls doni 'l calificatiu d'*arquitectònics*, jo penso que seria més just nomenar-los *froebeliàns*, ja que fou l'alemany Froebel qui, amb una visió genial de les necessitats de l'infantesa, ne donà l'idea construint els seus *donns*. Encara que se 'ls doni — deia — el mot d'arquitectònics, el noi no sols hi construeix cases, sinó que 'y fa tota mena de construccions : carrils, mobles, i fins figures humanes. Jo recordo haver vist una nena que, als seus cinc anys, hi muntava tota una escola, amb deixebles i mestres.

EL NOI S'ESTIMA MES ELS JOCS SENZILLS

No perdem de vista, al firar els nostres petits, que 'l noi vol *incontinentment* totes aquelles joguines que per la llur forma o materia són per a ell susceptibles de transformació. No li plauen les coses ja fetes : prefeix fer-se-les o acabar-se-les. Ell, d'un carro, ne farà, imaginativament, una casa o un pont; d'una cadira, un cotxe, un vaixell o un piano : en tot vol posar quelcom de propi : es un enamorat inconscient de la pròpia acció.

Amb les joguines complicades o frevoles no 'y posa tanta amistat perquè no les entén : són cosa d'homes; i, evidentment, els homes les fan per a mostrar llur enginy, no per al profit del noi. Així veiem com aquesta mena de joguines enginyoses sols li interessen el primer dia, per la novetat. Les analitza i les desfa : els pares li diuen, desapiadadament, malbaratador; i la gent li diu, injustament, males-mans. No : el noi no fa altra cosa que donar una lliçó a la gent gran, que, cega, no 'u veu : ell cerca en la desfeta de l'objecte 'ls elements constructius, es a dir, el que no li han sabut donar.

Quelcom igual passa amb les joguines de ressort. El deixen bocabadat : com que no les comprèn, sols li interessen per veure com són fetes de dins.

Una mena de joguines que 'l noi té en gran volença són les representatives dels medis de locomoció : carrils, tramvies, automòbils, etc. La molta estima que 'ls té prové que elles són la realització del moviment, i el noi el moviment el sent en la seva ànima. No obstant, entre tota la varietat d'aquesta mena de joguines, el noi distingeix amb la seva preferència, durant una major quantitat de temps (i aquesta es la veritable mesura de l'interès que té 'l noi pels seus jocs), les dugues més senzilles : el cavall i el carro. El primer perquè 'l pot manar i perquè respon a un instint atàvic de muntar-hi; el segon perquè 'l pot utilitzar carregant-hi 'l que més li plau; i molt més li agrada si pot pujar-hi ell mateix.

Els altres artefactes són curiosos, són bonics, li agraden de moment; emperò que n farà d'ells si cada un es massa precisa la cosa que es? No podrà crear-hi res, amb ells : no podrà treure'n cap més servitut. S'estima més jugar a *carrils* agafat a la bata dels seus companys, a pesar dels renys de la mare perquè estripa 'ls traus, i quan menys aquest tren infantil arbitrari es transformable.

DE LES JOGUINES ESTÈTIQUES. I DE LES JOGUINES GUERRERES

El noi estima 'ls sons com estima 'l color : per això 's mor pels instruments musicals i per la coloraina. Els colors, encara que siguin llamants, mentres no se li donin en combinacions concretes i estrafalaries, per exemple en els vestits per a nines, no li faran cap mal. El que sí li farà mal són les terribles imitacions d'instruments musicals que se li donen com a joguines. Més d'uns pares han malmés les naixents aptituds musicals dels llurs fills proveint-los d'un d'aquests pianos (1) amb sobrestrempat de vidre o ferro, o d'una d'aquestes trompetes d'estridències inarmoniques que han malbaratat per sempre, amb els llurs ingrats sorolls, les orelles dels petits.

Les joguines musicals, si les volem bones, són cares, i cal adquirir-les a les cases de música. De no poder fer això, es preferible no comprar res de música, o bé senzilles flautes o fluiols.

Allunyeu també de les criatures les joguines deformes, com putxinell's espatlluts, ninots sense cares, les figures grotesques; perquè acostumen els llurs ulls a la visió de les coses lletges, ferint en llur naixença 'ls sentiments estètics, es a dir, el bon gust.

A lo que 'y ha una gran tirada es a firar el noi amb uniformes o arreus militars. Es un gran mal, això. El noi, per la seva edat i per l'herència ancestral, està predisposat a les impulsions i a les lluites : ell, de la guerra, no 'n treu altre sentit que 'l de baralla; de l'ideal de patria no 'n pot tenir esment; i del militar no 'n pensa altra cosa sinó que és un senyor que mana i fa barallar de debò; en fi, una seria de fatals conceptes que, si se li arrelen, faran del noi un patrioter o bé un antimilitarista, més no un patrici, que es el que volem.

Un aditament dels vestits militars són les armes. Aquestes joguines (fins aquest nom me sab greu donar-los) no fan altra cosa que exaltar els instints bestials i sanguinaris que resten en el fons de la nostra raça. Elles, tal com el noi les pren, no tenen altra finalitat que la de matar pel goig de matar; i això s'observa, el dia de Reis, en la manera com els petits armen guerra de per riure en mig del carrer i en llurs cases. Es un espectacle desmoralitzador, ad el qual contribueixen, amb llur inconsciència, els més dels pares!

Hi ha tant sols algunes armes joguines, com les de tir al blanc, per a l'afinament de la punteria, que són recomanables a condició que siguin

per als nois grans per a educació de la vista i adestrament en el tir; habilitat necessària per a que l'home pugui ésser arbitre de la seva defensa. Perquè jo entenc, amics, que la pau serà un fet quan els homes i els pobles siguin prou forts i intel·ligents per a no ésser dominats més que per sí mateixos.

DE LES JOGUINES INSTRUCTIVES QUE NO INSTRUEIXEN, I D'ALTRES

Unes joguines que cal allunyar del noi com si portessin la pesta són els jocs d'atzar, els jocs que van a la sort, com per exemple loteries, el *quinio*, ruletes, daus, i tants d'altres que abunden més del que convindria. Són jocs deformadors de l'esperit i del caràcter en grau extrem, puix per ells acostuma 'l noi a confiar la seva ventura i la satisfacció dels seus desitjos a la sort i a la casualitat, i 's torna incapaç de conseguir en el món dels homes la realització del que 's proposi, perquè li manca l'esforç i la voluntat conscient i mantinguda per un fort criteri, basa de tot poder.

Hi ha una mena de joguines que podrien ésser confoses amb les anteriors : me refereixo als jocs de calcul, com *l'assalt*, *dames* i *escacs*, tots ells molt convenients per als nois de més de dotze anys; car són un bon ensinestrament del judici i de l'imaginació plantejadora a través de la gimnàstica de cervell que motiven.

El que haig de dir de les joguines *instructives* es bon xic paradoxal. Al noi no li interessen perquè les troba massa concretes : són massa una mateixa cosa, un sol model, una sola demostració. Ell troba les seves facultats inactives davant d'aquella joguina : ell vol imaginar, crear, transformar; vol aprendre més coses, i allò tant sols n'hi ensenya una, i sempre la mateixa. Per aquesta raó les joguines instructives són per al noi seques i aixarriades, i no l'instrueixen : ell n'aprèn més, de coses, amb les que no 'u són, d'instructives.

I encara 'y ha més que dir d'aquestes joguines, les quals han sigut l'engany dels pocs pares que amb un lloable desig han volgut intervenir amb criteri particular en l'elecció de les joguines dels llurs fills. S'ha de dir que, quan els nois se troben amb els coneixements i dot suficients per comprendre l'única lliçó que 'ls pot donar una d'aquestes joguines, en la majoria dels casos, el noi se troba ja amb aptituds de construir-se-la; i així, en lloc d'un *rompe cabezas* geogràfic, serà millor proporcionar-li 'ls mapes corresponents per enganxar-los en els daus de cartulina que haurà

construït previament. Si volien obsequiarlo amb una caldereta de vapor, ell estimarà més un pot de llauana, uns tubus i algunes senzilles eines de llauner: veure com s'enginya per construir la petita caldera, i s'instrueix agradablement i positivament, coneixent el valor i domini de les coses. Certament que, quan la caldera marxi, per a ell perdrà l'interès, serà un obstacle vençut; però ella promourà amb son exit un interès que impulsarà el noi de creació en creació.

En resum: lo més instructiu es no donar ad el noi cap joguina re-vestida de la pedantesca mania de l'alliçonament, sinó tots aquells elements que per llur naturalesa poden combinar-se formant el tot d'una cosa concreta, per medi de l'armament de la qual el noi recollirà els coneixements més profitosos, car seran inesborrables, perquè hauran arribat al seu cervell pel camí més segur a través de l'estorç muscular.

DEL JOC AL TREBALL MANUAL

Sense donar-nos-en compte havem entrat en un nou camp, en un ample camp de les activitats infantils, en el qual les accions del noi, que fins ara havem vist sense altra finalitat que la pròpia de l'acció, ara ja's tornen utilitàries i fermades a un fi tangible: la realització objectiva d'una idea o d'un projecte. Ja no són jocs propiament dits: són treball productiu. Havem entrat en el treball manual.

El treball manual té les seves arrels en la sorra que el nen maneja o en el fang que pasta en la seva més tendra infantesa. D'altra banda, el treball manual es l'adaptació de l'imaginació creadora de l'infant a la realitat. Per ella l'imaginació s'afina i s'agermana amb les demés facultats del noi: així ja no serà una inadaptada dins l'individu, ni aquest serà un inadaptat dins el seu medi.

Tots aquests valors del treball manual diuen prou bé la seva funció educativa. De la seva essència i finalitat n'hi hauria prou per fer-ne tota una conferència, que no m'excuso de fer-la algun dia.

Per ara sapiguem que, així que el noi se'n veu capaç, li plau, portat de son esperit creador, fer-se les joguines o els objectes ell mateix. Per aquesta raó, doneu-li, si es petit, fang o paper, i ell s'enginyarà; si es major, proporcionem-li capsos de cartró, i n'farà cases; doneu-li goma i cartulina (ne vénen de litografiada, amb les peces de castells, masies, esglésies, etc.), i ns muntarà tota mena d'edificis, construirà vaixells, mobles i mil coses més; i, ad el que se'n faci apte, volteu-lo de tota mena

de ferramentes apropiades a les seves habilitats: arcs amb serretes, màquines de vogir i dibuixos (aquests seria millor que se'ls fes, car els que s'vènen a propòsit són perniciosos a la seva educació estètica), i sobre tot fusta; estenalles, xerracs, martell, i millor encara un petit banc de fuster; o, si no, alicates i fil-ferro. Però no ridicoles eines de fira, sinó de debò, que poden buscar-se en mides petites, que ja n'hi ha. Com a complement, jo aconsellaria que se'ls deixés anar pels petits tallers del veïnat però sense cap caracter d'aprenentatge, sinó tant sols amb el caracter d'ensinestrament.

Si es una noia, la nina i les seves propietes labors li donaran prou que fer per esmersar en la creació de vestidets i ornamentals les seves energies creadores, que ja se li hauran desvetllat jugant, jugant.

EL DIBUIX PER AL NOI

Deixant de banda el treball, cal que parlem d'un element que es jòc, es estudi i es treball alhora; que, tant si són xics com grans, tant si són nois com noies, els encanta i els enamora: me refereixo al dibuix.

Totes les criatures estimen el dibuix; o, si no, mireu com dibuixen amb lo primer i damunt de lo primer que troben.

Això es una prova evident, que ns dona la nostra pròpia naturalesa animica, de la transcendència del dibuixar. Perquè cal saber, amics meus, que el dibuix no es pas, com ens han fet creure, una copia de lamine o una copia de coses del món, sinó quelcom més substancial; el dibuix es un medi d'expressió de la nostra ànima manifestant les impressions que reb del món dels homes i de les coses. Així, de la mateixa manera que les paraules, tot essent iguals, són distintes a l'eixir de la boca de cada home, perquè vénen avaluades per les emocions de la seva ànima, així també, deixant el dibuix com a medi d'expressió, seran distintes les manifestacions en tots els nois i en tots els homes.

D'aquí ve que, per aquesta mena de dibuix sincer i ingenu que el noi fa espontaniament, aprendrem a conceixe'l millor, lo qual ja per sí sol es una bona recomanació; emperò n té una altra, que ja's desprèn de lo dit, que complementa la manera d'expressar-se del noi: per al llenguatge té la paraula; per escriure té les lletres; per a lo grafic tindrà la ratlla i el color.

Per això compreu-li un encerat, com més gran millor, i guixos

(si pot esser de color, que prou són economics); després doneu-li paper (no 'y fa res que sigui ordinari, per a que no n'hi hagi de mancar mai), i llapiços i pintures... i que dibuixi! que pinti! que *mapi!* No 'y fa res que no li doneu models fets i dibuixats : ja n'buscarà ell, de motius, en lo que 'l rodeja o dins de la seva imaginació.

DE COM EL NOI HA DE COMENÇAR A ESTUDIAR

El dibuix, en el seu triple aspecte, és l'anella que enlliaça 'l jòc i els treballs manuals amb l'estudi.

Com que tota la finalitat d'aquesta conferència no va més enllà dels catorze anys del noi, no serà de l'estudi propiament del que vaig a parlar, sinó de l'introducció a l'estudi.

Com entenen els observadors de l'infantesa, entenc jo, allionat per l'experiència de deu anys de viure amigablement i confidencialment amb els nois, que, fins ad aquesta edat no estan capacitats ni físicament ni intel·lectualment per emprendre amb profit estudis o treballs seriosos; car, incapaços de seguir a consciència i amb voluntat una disciplina, tot lo més ho faran exteriorment com a cuiraja resguardadora de la llur personalitat, que en son fur intern farà lliurement de les seves. I no poden fer-ho d'altra manera, perquè ni el llur esforç està prou fermat per esser consistent, ni la llur voluntat està prou feta per esser ferma : Ens havem de convencer que no s'ha d'anar depressa en fer endinsar el noi en les coses que estan fóra d'ell, perquè cada dia la vida esdevé més complexa, i es menester que l'individu sigui més coneixedor de les propietats facultats i dels propis poders si volem que 's pugui moure en aital medi amb serenitat i suficiència, qualitats que donen el domini i coneixement de sí mateix; i, com que ja havem vist que d'un i altre se possessionava 'l noi per medi del jòc, convé no escatimar-li 'l temps en la seva vida, així en el dia com en els anys.

Així es que les darreres paraules que haig de dir-vos seran no més que d'orientació per al encaminament dels nostres fills cap a la preparació de l'estudi, subjecte als coneixements dels demés homes; el qual no 's pot fer més que per medi del llibre. Perquè havem de convenir que, d'altra manera, el noi no ha fet altra cosa que estudiar posant-se en contacte amb les coses, valent-se del jòc. Ara 'l que començarà a fer serà ensinestrar-se per fer-se 'l traspas del saber dels altres homes.

DEL MON INFANTIL DELS LLIBRES

Com que 'l llibre es el factor essencial d'aquesta comunicació de coneixements, i per al noi, acostumat a viure en el món atractiu de les coses vivents, el llibre en abstracció, es aridesa, convé trobar-li 'l llibre més assequible, més agermanable, amb la seva manera d'esser.

En primer lloc, el llibre que més li plau es el d'imatges, el llibre d'estampes : aquest es el primer llibre que s'ha de posar en mans de nens i nenes. Això, als tres anys, ja 's pot fer : ells se daleixen per mirar sants. així parlen ells graciosament.

Jo tinc un fillet petit que no té quatre anys encara; i, així que 'm veu amb un diari o llibre a la mà o a la butxaca, el seu primer Déu-vos-guard es preguntar-me : « — Que 'y ha *tants*, papa ? »

Aqueixa mena de llibres són d'un valor inapreciable per ajustar el parlar de les criatures, i són, sobre tot, una bona manera de conrear el llur esperit d'observació. Emperò d'aquesta mena de llibres jo no 'n sé de recomanables : cal que cada pare se 'ls faci per als seus fills. Com? Molt senzillament : proveint-se de periòdics il·lustrats, si pot esser de gravats colorits. Se retallen els que 's creuen més apropiats, s'enganxen un a un sobre fulles de cartulina prima i d'un color que 'ls doni relleu. Quan se 'n té en nombre suficient, se porten a un enquadernador que les relligui, i ja 's té un llibre d'estampes a gust de cada noi. I, així, tants com se 'n vulguin.

Dels llibres d'estampes cal passar als de llegir, però convé que sigui valent-se d'una gradació suau, car el noi se resisteix a l'esforç de la lectura, i per això s'estima més que li llegeixin o, millor encara, que li contin les coses en comptes de llegir-les. Així 's parará compte que 'ls primers llibres siguin ben il·lustrats de bon gust i amb poca lletra. Com que les rondalles escauen tant bé en la seva imaginació fantasiadora, de contes hauran d'esser els seus primers llibres.

DELS LLIBRES MES PROFITOSOS PER ALS NOIS I LES NOIES

Més ja havem entrat en el món dels llibres, i els llibres no semblen com les coses que són com són i cadaú les veu, i així, sense intermediaris, un pot formar-se d'elles una imatge pura.

Tot llibre es una obra humana que reflecteix la vida i les coses del

món a través de l'ànima d'un home, el qual dóna als sers i a les coses que crea modalitats seves que poden ésser convenients o no als altres homes. Com que la falta de judici i excessiva plasticitat de l'esperit infantil el fa impressionable en excés, calfer dels seus llibres una selecció cuidadosa encaminada a una educació del noi que l porti a ésser el dominador de si mateix en bé de tots.

Sentat aquest criteri, que penso que ningú pot rebutjar, podem passar endavant per trobar els llibres que podem donar al noi per al seu profit. Els llibres de contes són els primers que conviden als nois a la lectura, a l'esforç de la lectura, i encara no li interessen fins allà als vuit o nou anys. Més cal cercar-los aquests llibres proveïts d'un fons humà en llurs fantasies d'aquest esperit humà que ha desaparegut de moltes rondalles mal conservades anant de boca en boca del poble. Avui, per entregar-les de nou a la mainada, cal buscar-les altre cop en l'origen de les antigues civilitzacions on nasqueren.

D'entre 'ls contistes moderns, el mestre i model es Andersen. Ell es humà, i perquè es humà es moral i religiós. Molts altres han volgut seguir-lo, i, mancats del seu esperit sensitiu i clar, han produït una literatura insubstantial o perniciosa. I d'aquesta, malhauradament, ne tenim models a Catalunya.

Quan el noi arriba als dotze anys, en que ja ha passat el període formatiu del seu sentiment, entra en l'època propícia a la formació de la seva voluntat, i aleshores se li han de donar obres enfortidores, obres heroiques, obres valentes, on el seu esperit s'encengui per les accions nobles, per les accions traçades, per les accions virils, en una paraula. D'accions traçades n'es model el *Robinson Crusoe*, l'ideologia del qual ha seguit, en les més de les seves noveles Juli Verne.

Per virilitat i noblesa, *Los Héroes*, basat en les tradicions heleniques, i *El Libro de las tierras vírgenes*, que descriu la vida d'un noi entremig de les feres en les selves índiques.

Aqueixes obres són bon model de les que convenen als nois en aquestes edats, si bé ja no convenen tant a les noies. Ad aquestes, els contes de Daudet i Dickens ja 'ls escauen millor, com també *Cuadros de la guerra*, de Concepció Arenal. Això no vol dir que 'ls llibres d'uns no puguin ésser llegits pels altres: aquí no 's tracta més que d'assenyalar les característiques de les lectures més convenients a cada sexe en aquestes edats.

DELS LLIBRES I L'AMBIENT QUE CAL AL NOI PER AL ESTUDI

Es en aquestes edats que l'esforç i la voluntat han d'educar-se, quan el noi ha de començar a sentir ja la disciplina de l'estudi; i aleshores, com a complement o ajuda dels seus treballs escolars, convé formar-li una petita biblioteca de consulta formada per obres d'exposició senzilla i fonamentals en cada matèria. Com que d'uns i altres llibres donem una llista apart, dels que creiem recomanables per a cada finalitat, sobra parlar-ne més aquí.

Vaig a acabar, que ja es hora.

Havem parlat del noi i de l'estudi, però no havem parlat del lloc d'estudi del noi, i això es important.

En aquesta edat el noi s'inicia en l'estudi, i aquesta iniciació ha d'ésser feta dins d'uns bons procediments. L'estudi es metode, l'estudi es ordre, l'estudi vol recolliment: i ¿com volem que l noi s'aproprii aquestes qualitats, indispensables a l'estudi, si a casa fa 'ls seus treballs, les seves lectures, els seus dibuixos, damunt de la taula de menjar? com podrà estimar el recolliment que cal per a tot treball d'intel·ligència si, mentre ell estudia les seves llicons, el germà petit juga o crida, i la mare trafeja per la cuina mentre conversa amb el marit?

No: els nostres fills, en aquestes edats, han d'estar sols per a les llurs iniciacions en l'estudi, i ha d'ésser en un lloc apropiat i reclòs, amb moblatge convenient i senzill.

La resolució d'aquesta conveniència no es un problema en cap casa, per modesta que sigui. En el mateix dormitori del nen, a falta de lloc més apropiat, se li pot posar una tauleta senzilla. Damunt d'ella, o en un prestatge, tindrà 'ls seus llibres o objectes. Deixeu que y posi alguns dels seus millors dibuixos, i doneu-li un gerro per a que y posi flors: les flors alegren els ulls i el cor, i predisposen a l'estudi. Fèu-li estimar aqueixa cambra com cosa seva i deixeu-la a la seva cura per a la neteja i ordenament. Tot això es bo: qui sab el que costa netejar i endreçar, posa ordre i compte en les seves coses.

COMIAT

I ara prou. Volgueu, amables senyores i senyors meus, que 'ls nostres cors i la nostra pensa siguin per a les meves pobres paraules la terra fecunda que recull amorosa la llavor per donar-li forta vida, i que elles floreixin esplendides en l'anyada novella, en les reials presentalles que s'apropen. Vos ho estimaran els vostres fills i fareu bé a la Patria.

LLIBRES QUE S'PODEN POSAR-SE EN MANS DELS NOIS

De la « Colección Araluce » :

Las *Obras maestras al alcance de los niños* són recomanables com a primers llibres per a les criatures, per llur bona presentació i il·lustració (preu : 1'50 ptes.).

Hi ha, fins avui publicades, *Historias de Shakespeare; Los Héroes; Historias de Dante; Historias de Andersen; Guillermo Tell; Viajes de Gulliver*. I'n seguiran d'altres.

De la casa editorial « L'Avenç » :

Té *La Rondalla del Dijous*, aplec escollit de contes, en dos volums, i *El Company de camí*, de presentació curiosa i il·lustrada; molt bons per introduir el noi en els llibres.

De la « Biblioteca Popular » de la mateixa casa, hi ha alguns volums de deliciosos contes, en format modest, a 50 centims un. Hi ha *La Dona d'aigua* i *Contes d'Andersen; Balades i contes japonesos; Contes populars del Japó; Rondalles de poble*, d'Erkman-Chatrian; *Contes*, de Perrault; dos volums de *Contes*, d'en Tolstoi.

Les obres de Juli Verne, molt convenientes per als nens que han arribat als dotze anys, se troben en deposit, a Barcelona, a la llibreria d'E. Puig (Plaça Nova). Entre elles, les més recomanables són :

Cinco semanas en globo (dos volums); *Viaje al centro de la Tierra; De la Tierra a la Luna; Alrededor de la Luna; Veinte mil leguas de viaje submarino* (dos volums); *La Vuelta al mundo en ochenta dias; La Isla misteriosa* (tres volums); *Una invernada entre los hielos*.

Espigolant ací i allà entre distintes biblioteques i cases editorials, s'hi troben algunes obres recomanables: *El Libro de las tierras vírgenes*, de Ruyard Kipling; *Robinson Crusoe*; *Corazón*, de Amicis (obra molt sentimental); *El Quijote de los niños*, editat per la casa Hernando, de Madrid (mala edició, però ben extractada); *El Hijo de la parroquia*, de Dickens; *Abeja*, contada A. France; *Cuentos escogidos*, de Daudet; *Libro de estampas*, d'Andersen; *Marines i boscages*, recull de proses catalanes d'en Ruyra; *Tria*, d'en Maragall (molt bones per a nois i noies de tretze i catorze anys); i *Roda'l món...*, ressenya d'un viatge al voltant del món, per Olguer Junyent, profusament il·lustrada (preu: 15 ptes.)

De les obretes que poden formar una petita biblioteca de consulta, podem recomanar les següents: *Nuevo Diccionario enciclopédico ilustrado*, per Toro y Gómez. Editor: Colín, París (preu: 8 ptes.). — *Id.*, *id.*, *id.*, per Calleja. Edició barroera (7 ptes.). — *Diccionario Catalá-Francés-Castellá*, per Bulbena. — *Cartillas científicas* sobre totes les matèries escolars, tractades de mà mestra. (Demani's l'edició Garnier, que resulta més econòmica que l'edició Appleton.). — *Compendio de la Historia de la Civilización*, de Seignobos (preu: 2 50 ptes.). — *Historia de la Civilización española*, de R. Altamira. — *Las Provincias de España*, de Villaescusa, i *El Arte de Estudiar*, de Rubió (de la colecció «Manuales Soler»). — *Resumen gráfico de la Historia del Arte*, de M. Duran (un petit llibre que es un hermós llibre). — *D'Atlas geografics* no'n podem recomanar cap, com no siguin estrangers, tals com els de la casa Hachette, de París, o bé els de la casa Volckmar, de Leipzig.

Biografies

Galeria de catalans il·lustres (retrats, amb curta biografia). — *Pan Claris*, estudi biogràfic i històric. Antoni Rovira i Virgili. — *Vida abreujada del Beat Ramon Llull*. Mn. Llorenç Ribera. — *Vides d'homes il·lustres*. Corneli Nepos. — *Notes biogràfiques i crítiques d'En Manuel Milà i Fontanals*. Antoni Rubió i Lluch.

Viatges

Excursions i Viatges i Dietari d'un pelegrí a Terra Santa. Mn. Jacint Verdager. — *Viatges d'Ali Bey el Abbassi (Domènec Badia i Lleblí) per Africa i Assia, durant els anys 1803 a 1807*. — *El Sinai. Viatges per l'Àrabia Petrea cercant les peïjades d'Israel*. P. B. Ubach. — *Quadres del Sahara*. Mn. Norbert Font i Sagué. — *Bells indrets de Catalunya*. Josep Botey (amb molts gravats). — *El descobriment d'Àfrica*. H. H. Johnston. — *Exploració polar*. William S. Bruce. — *Les exploracions del Mont Everest*. Centre Excursionista de Catalunya.

Excursionisme

Excursions curtes. V. de Lasserra. — *La Costa i Serres de Llevant i El Montseny*. Centre Excursionista de Catalunya. — *Pirineu català. Guia itinerari*. César August Torres. (Se n'han publicat vuit volums). — *La Vall d'Aran. Guia monogràfica de la comarca*. Juli Soler.

Història

Història de Catalunya. Mn. Norbert Font i Sagué. — *Breu compendi d'Història de Catalunya*. Joan Oliva i Milà. — *Història de Catalunya*. Ferran Valls i Taberner i Ferran Soldevila. — *Història de Catalunya* (dos volums). Antoni Aulestia i Pijoan. (Hi ha una edició moderna de luxe, amb notes de Moliné Brasés). — *La Història Universal*. Ferran Soldevila. — *Monografia de Santa Maria de Ripoll*. Joan Danés. (Bells gravats).

Geografia

Geografia de Catalunya. Pere Blasi. — *Resum de Geografia d'Amèrica*. Joan Palau Vera. — *Els Continents Colonials*. Joan Palau Vera. — *Sèrie de Mapes Esquemàtics* (per pràctiques de Geografia). — *Mapa de Catalunya*. Anònim. — *Mapa de les Terres de Llengua Catalana*. Anònim.

Ciències varies

Resum de Botànica. P. Joaquim M. Barnola. — *L'Aquari d'aigua dolça*. Salvador Maluquer. — *Curs de Geologia aplicada a Catalunya*. Mn. Norbert Font i Sagué. — *Astronomia*. Arthur R. Hinks. — *Oceanografia*. Josep Maluquer. — *Resum de Meteorologia*. Eduard Fontseré.

Per les noies

Del vestit i de la seva conservació. Rosa Sensat. — *Les ciències en la vida de la Llar*. Rosa Sensat. — *Lliçons pràctiques de cuina*. Anònim. — *La Cuina Catalana*. Cunill de Bosch.

Varis

Enigmística popular. Valeri Serra i Boldú. — *Folk-lore*. Mn. Jacint Verdager. — *Dibuix del Noi* (tres quaderns). — *Manipulacions fotogràfiques*. Rafael Garriga. — *Els focs olímpics de l'antiga Grècia*. Josep Elies Juncosa. — *Regles Morals i de bona criança*. J. Pin i Soler. — *Compendi d'educació civíl*. Ramon Rucabado.

El juego es uno de los primeros y más precisos complementos en el desarrollo físico del niño. Bien mirado y si examinamos detenidamente al niño cuando juega, observaremos en él que no hace una cosa sin un fin determinado, por el contrario, se ve un plan, una idea trazada de antemano, un objeto que se ha propuesto realizar en aquel momento satisfaciendo dos necesidades y, hasta si queremos, obligaciones; impuesta una por su propia naturaleza y la otra por su deseo explícito y tenaz aunque ineficaz y vago.

Teniendo en cuenta que el niño al nacer tiene en su cuerpo ya formado (aunque en germen) todos los órganos que le son necesarios e indispensables para satisfacer las necesidades de su vida, y siendo muy débiles unos y habiéndose de desarrollar otros, necesita un medio, una manera de hacerse fuerte, de desenvolverse, y esto lo encuentra en gran parte en el juego; pero esta modalidad de ejercicio ¿debe estar preparada de antemano para que satisfaga las necesidades arriba apuntadas? Yo creo que no, aunque sí puede satisfacer y muy bien lo que impone o reclama su naturaleza, nunca satisfará la necesidad de su capricho, porque, conociendo de antemano lo que va a hacer, no tendrá ocasión de poder experimentar cuando juegue el placer que le causan los efectos e impresiones nuevas que a cada momento del juego se le presentarán sin pensarlo; no podrá experimentar el placer de la inventiva, que es lo que da satisfacción plena a los niños.

Fijémonos en prueba de esto en unos niños que estén jugando a su capricho y antojo pero sin condición alguna y veremos reflejada en todos sus actos, en todas sus acciones la más completa satisfacción y alegría, mientras que en un momento dado llega otro niño más hábil y empieza a dirigirla y a mandar, de pronto veremos que se apodera de ellos el cansancio, el aburrimento, pero ¿es que el niño se ha cansado de jugar? ¿Es que su naturaleza no le impone, es que no necesita, es que no desea lo que unos momentos antes necesitaba y deseaba? Sí, su naturaleza es la misma, su naturaleza reclama lo mismo, lo que no desea es que le manden, que le digan lo que debe hacer, porque no encontrando gusto en lo que haga por no ser obra personal, nacida espontáneamente en él, se le priva de un alimento espiritual que contribuye al desarrollo de su cuerpo y satisfacción de su alma.

Habremos visto y observado varias veces que al empezar los niños a jugar se preparan, se arreglan (según el juego que quieran hacer) el sitio en que deben jugar, pero ¿terminarán el juego en el sitio indicado aunque entre ellos se haya estipulado la condición de no separarse del lugar indicado ya sea escabroso o mal llano? Porque a ellos les interesa muy poco que el suelo que pisan sea seco o húmedo, que sea llano o quebrado; lo que les interesa es jugar; éste es todo su pensamiento; hacer ejercicio; es toda su necesidad. Algunos miembros de su organismo se cansan más pronto que otros, tal sucede a las extremidades inferiores ¿es esto motivo para que el niño suspenda el juego? No; se sentará, se tenderá en el suelo rendido por la fatiga; pero que la imaginación le sugiera otro juego de otra índole y pronto le veréis enhiesto, pronto hará otro derroche de fuerza y energía porque lo reclama así su naturaleza.

Si vemos tantas y tan grandes ventajas en el juego de los niños no debemos permitir nunca que se les prive de tan inocentes placeres como suelen hacer muchos padres que, por el mero hecho, de que jugando griten, corran, hagan ruido o ensucien, les condenan a estar sentados o quietos, privándoles de esta manera de un gran bien, de un alimento tan necesario a su cuerpo como a su alma; de un alimento que él mismo se proporciona, sin coste de dinero y que es la principal base para que sean fuertes, robustos y hombres en su día.

EL LICEU ESCOLAR I EL FÚTBOL

De totes les activitats esportives que practicaren els alumnes del Liceu Escolar podríem esmentar el fútbol com la més afavorida. En efecte, no solament dominava aquesta afició enmig la població escolar, sinó que d'allí sortí la formació de diversos equips i, també, una llarga sèrie de victòries obtingudes.

Alguns d'aquells jugadors arribaren a adquirir una bona fama per llur domini de la pilota. S'organitzaren a Lleida, per primera vegada, els Campionats Infantils. I primer el pati del Liceu Escolar, després el Camp d'Esports de Joventut Republicana, i finalment nombroses viles lleidatanes i aragoneses, foren testimonis de les actuacions dels nostres entusiastes futbolistes.

La figura més destacada d'aquell moviment fou el nostre Professor Antoni Sabater i Mur. Ell fou l'ordenador i l'orientador d'equips i de partits, fins al punt de crear una veritable obra esportiva i educativa. Ell es posà al davant d'aquell grup important de nois, els quals practicaven aquest noble esport amb fe i que encara ens apareixen, a través del temps, com un exemple meritíssim.

Tots recordem aquells equips infantils que sortien al camp a defensar dignament el nom que portaven, sota l'impuls abnegat del Mestre. Amb el senyor Sabater acudíem de bon matí a entrenar-nos, rebíem els seus consells i escoltàvem les seves decisions. Lleida pot estar enorgullida d'haver gaudit durant uns anys de la presència d'aquell home lliurat per complet als infants, afegint a les seves dotes d'educador un esforç abnegat per portar a cap una obra meritòria. Sense ell, potser hauríem jugat a fútbol, però és indubtable que la nostra actuació no hauria tingut el relleu que tingué, ni s'hauria fet la selecció dels jugadors com convenia, ni s'haurien organitzat aquells admirables Campionats Infantils, ni s'hauria aconseguit una obra d'equip per obtenir tants èxits.

Els nois que jugaven eren nombrosos i el senyor Sabater era el Director d'aquell moviment juvenívol entusiasta. El fútbol infantil de Lleida sortí del Liceu Escolar i el seu Mestre li donà la força necessària.

Mentre escrivim aquestes ratlles tenim al davant un llibre manuscrit, que ens conta la història d'aquells joves jugadors i llurs lluites nobles. No s'ha perdut el testimoni de les actuacions

meravelloses, que avui ens apareixen com uns somnis bells. És una Crònica del Club infantil de Lleida CATALUNYA DEPORTIU F. C., feta pel propi senyor Sabater, el seu fill Horaci i altres alumnes, amb retalls de premsa i fotografies dels equips. Aquest llibre té un valor incalculable. Hi han les ressenyes de tots els partits jugats, l'origen de l'organització, els noms de nombrosos condeixebles, una impressió sobre el valor dels jugadors i altres detalls, i s'hi troben molts fulls impresos que anuncien els partits que anaven a celebrar-se. Podem dir que és una veu potent que ens desperta la memòria, una joia miraculosa que ens transporta al passat, i un record que ens fa revivre la nostra infantesa.

Anem a extreure d'aquest llibre algunes dades per oferir-les avui com un homenatge a l'obra realitzada pel Liceu Escolar de Lleida.

BOLETÍN

DEL

LICEO ESCOLAR

Núm. 120 • LÉRIDA: Calle Blondel • Diciembre 1918

SPORTS

Nostre jovent pateix d'un mal greu, i es la falta d'exercici físic educatiu.

I lo pitjor es que'ls pares i majors ens servim, no poques vegades, de totes nostres energies autoritàries, auxiliats d'alguna clatellada, per a esclavitzar a la criatureta, menudà encarè; ens encaparrarem amb les sorolloses cridories i corredisses d'aquelles bandades de bailets, que, més que nois, semblen dimonis, donant toms sense frè pels carrers de la ciutat, i patim d'esperit si 'ns parèm a contemplar certa classe de jocs que executen esbojarradament els jovenets de major categoria.

L'individu, tot just se té dret, sent que la naturalesa l'empeny a una contínua evolució i nosaltres, forçosament, devem contribuir a metoditzar el seu moviment i a activar en lo possible el convenient exercici corporal posant a son alcanç tots els medis més apropiats, segons les edats. Abandonant-los a que lliurement ells mateixos s'apropin els medis, s'atropellaran miserablement; els més petits fent montanyes amb cadires per abastar-ho tot; els que ja's poden escapar de casa, penjant-se darrera els carros que fan sa via, emprenent carreres que'ls reventen, imitant les maniobres militars, amb *sabres* i tot, o batallant a pedrada seca amb fatals conseqüències materials i també morals.

Els propiament desheredats en aquestes matèries, son els joves compresos entre'ls quinze i vintidós anys. Aii! Quina pena fa de

veurer tant be de Deu de jovent com se pèrd tot fent mal us de les seves activitats físiques o permetent que per atrofiament es vagi explotant, de una manera miserable, un capital de riquesa inmensa, arrocegant-se de dia i de nit, sobre tot de nit, pels cafés, respirant aires espessos durant hores i hores, bebent mes de lo que deü, buscant en les cartes un alivi al seu avorriment; assistint a alguns espectacles on aprenen tot lo que menos pugui convenir-los, i, amb lo pitjor de lo pitjor que sol atraurer amb passió desenfrenada als tendres plançons de l'humanitat: plaers corporals que duren menys de lo que valen.

Una part del jovent atenia el seu descuit al cultiu dels sports o no poques vegades la aversió dels majors inexperiensats, ajuda a afermar-los, alegant l'exercici a que'ls obliga l'art o ofici que practiquen a diari comça medi de guanyar-se la vida.

Mes als nostres joves, als estudiants, que trobant-se en l'edat que deuen desplegar més llur activitat física, per motiu de les exclusives ocupacions llurs, les d'estudiar, que'l tenen en inacció complerta un major número d'hores al dia, no sols no'ls podem negar un medi eficaç, que afavoreixi el desenrotllo del seu cós, sinó que devem portar a son alcanç tots aquells que puguin contribuir a la seva educació física més complerta, devem dedicar-los amb activitat moderada al cultiu de tota la classe de sports,

No hem pas d'intentar la violència de les lleis naturals.

També logrerem, al menys, apartar-li les majors ocasions de que's corrompin moralment.

L'exercici dels sports no atropella, perque tots els jocs están reglamentats, però disposen de tal manera al sportman que, en arriant a la vetlla, té més ansies de descansar que de rondar.

JOSEP MASCLANS PASCUAL.

Juegos infantiles

El valor educativo que se atribuye a los juegos infantiles está en proporción directa del ejercicio que los niños hacen durante el juego. La habilidad, el ingenio, *la traza* en jugar, no nace del juego. Es un elemento de gran valor para saber jugar que *se tiene o no se tiene. Se tiene* cuando se tiene talento natural que, no sólo se demuestra en el juego, sino en todo acto del niño (nos concretamos ahora a hablar de ellos).

El talento natural—que en el juego es la habilidad—puede ejercer influencia sobre los músculos dándoles agilidad y fortaleza. Un niño de poca inteligencia, no sólo no es hábil sino que tampoco es ágil, de modo que el niño cuya inteligencia no progresa tampoco verá aumentar la agilidad de sus miembros ni su habilidad. Pero como los niños mentalmente estáticos son raros, ya que todos, en mayor o menor grado, son susceptibles de perfección; es raro también no ver progresar intelectual y físicamente a los niños que durante sus juegos hacen mucho ejercicio corporal.

A esta concurrencia de ambos desarrollos se debe la general creencia y subsiguiente afirmación, no del todo cierta, según mi modestísimo parecer, de atribuir tan gran valor educativo a los juegos.

Yo creo en la conveniencia del juego, y ¿cómo no, si estoy seguro de que el ser que no jugase nunca estaría irremisiblemente condenado a morir?

Pero es preciso distinguir en los juegos infantiles dos marcados aspectos, ambos de gran influencia para los jugadores.

Los juegos de nuestros niños, son, generalmente, callejeros o propios para jugar al aire libre y tienen su origen en la misma calle y en la propia espontaneidad infantil. En su mayor parte revelan una simplicidad propia de la vehemencia de los niños y de su falta de discurrimento. Casi todos ellos son una verdadera válvula por la cual se descarga el sobrante de energía de los niños.

La mayor parte de esos juegos son brutales o de peligro para el jugador activo o el pasivo, generalmente para el pasivo.

Hay que reconocer que, aunque peligrosos, muchos de ellos requieren bastante habilidad, como, por ejemplo, *Sin ninguna (Ratlla, en Barcelona)*. Esto es pues lo que hay que distinguir de los juegos infantiles: la habilidad que requieren—y que nunca proporcionan—y el desarrollo muscular que producen.

Si el juego tuviese la eficacia educativa que tan gratuitamente se le atribuye, difícilmente habría pueblo que pudiese compararse al nuestro, ya que nuestros niños juegan (a su modo, claro está) de un modo incomparable.

Es incalculable el número de juegos de nuestro folk-lore, pero ¿qué les debemos a esos juegos? No será el progreso de nuestra raza que—ya lo hemos repetido varias veces—, tiene a gloria librarse del servicio militar por falta de desarrollo físico. No será el nivel intelectual que pregonan nuestro analfabetismo. No será nuestra elevación espiritual que

se manifiesta en la falta casi absoluta de fe dentro de nuestra religiosidad y nos hace mirar insensiblemente la actual y horrible guerra europea.

Nuestros juegos infantiles se fundan casi todos (cuando menos los preferidos por los niños) en su falta de orden, se caracterizan en que cada cual juega como quiere, y tienen los jugadores, como única sanción, los golpes de sus compañeros. Si algún juego requiere una disciplina, como el *Marro*, no se tarda en faltar a ella, siendo esto causa de disputas y riñas frecuentes, por lo cual acaba, casi, por no jugarse.

Las precedentes observaciones me las ha sugerido el anuncio de un concurso que convoca la «Associació Protectora de la Ensenyança Catalana» ofreciendo un magnífico premio al «millor recull de jocs d'infants, propis de terres de llengua catalana, podent-hi esser compresos no tant sols els que *es troben actualment en us*, sino els ja desapareguts i dels quals es tingui notícia».

El conjunto premiado será—según la convocatoria—ofrecido a los padres y educadores.

De modo que la «Protectora» no hace salvedad ninguna, no hace distinción de juegos, no habla de eliminar ninguno de los que se presentan y, junto con los demás, obtengan el premio. Conjuntamente deberán ser editados y ofrecidos a padres y educadores.

Pero nosotros, que estamos convencidísimos del buen criterio que reina en tan benemérita institución, creemos que cuando la «Protectora» lea las descripciones de nuestros juegos infantiles se dará cuenta de lo improcedente que es dar publicidad a muchos de ellos que, aparte su valor folklórico, son brutales, pervertidores del buen gusto y peligrosos, sin que ningún mérito compense sus muchos defectos.

Fíjense, cuando las lean, en las descripciones de *Caball fort*, *Sin ninguna*, *Romantí*, *romamá*, *El guardiá de la bona col*, *Bólit*, *béllit*, *Amagá esquesnes*, *Gepa*, *A matar*, *El tíllo*, *A l'estra*, *Menti*, *menti*, *Escarbat*, *hum*, *hum* y muchísimos otros. Fíjese la «Protectora» en esos juegos y vea que ventajas puede proporcionar popularizándolos, cuando son ya legión los educadores que se vanaglorian combatiéndolos y eliminándolos de sus escuelas.

A juzgar por mis manifestaciones, alguien, pecando de ligero, me juzgará quizás contrario de los juegos, y a fe que se equivocará. Soy tan vehemente partidario de ellos como contrario de la brutalidad. Yo no dudaría en juzgar a los pueblos por el modo de jugar de sus niños. Defiendo los juegos infantiles y me he preocupado mucho de hacer jugar a los niños, pero es tanta la diferencia que va del niño que no juega más que a juegos callejeros, al que por temperamento no simpatiza con ellos, que esa diferencia es precisamente la que me convierte en enemigo de la mayoría de esos juegos brutales y corruptores de un carácter en formación.

Estimúlese a los niños a que jueguen, pero no ciegamente y sin reflexión. No pido el quietismo ni juegos sabios ni instructivos (!); que corran, que chillen, que salten, pero, que no se hagan bárbaros!

La brutalidad es brutalidad siempre, entre los hombres, entre los niños y en todas partes, y nosotros estamos tan sobrados de brutalidad como faltos de disciplina.

A. SABATER MUR.

El Catalunya Deportiu F. C.

Crònica del seu entrenador A. Sabater

El Catalunya Deportiu

Un xic d'història.

Al Grau Superior del Liceu Esclat, uns quans nois tenien constituït un petit team de organització rudimentària; jugaven al pati, al camp d'esports, pel carrer, però sense una formació sèria.

Un dia, per desavinences d'ells, el professor Sr. Sabater va interindre-hi i es va donar un xic d'organització al team, però tampoc es va constituir un equip formal; no obstant es pagaven ja deu cèntims cada setmana per a atendre les despeses naturals.

A primers del any 1928, Joventut Republicana, vista la gran afició de la mainada a jugar a futbol, va organitzar un campionat infantil, i el Sr. Sabater va donar una més acurada organització als nois de la classe i aquell team rudimentari va prendre una forma definitiva i va adoptar un nom: "Catalunya F. C." Així es

va presentar al Campionat a l'elitat valentíment com
tra altres unit equips de Lleida que també hi va-
ren concursant. I tan magnífica fou l'actuació del
"Catalunya" que d'una manera esplèndida va as-
seir un triomf definitiu empentant-se el campio-
nat per 14 punts, no perdent un sol punt, qua-
nyent-ne sis i empatant-ne dos amb un score to-
tal de 15 goals en favor i solament dos en contra.

El premi fou una magnífica Copa oferta
pel Ajuntament de Lleida i onze medalles de Jo-
ventut Republicana. El dia del repartiment de
premis, davant d'una gran concurrència, es
va jugar un partit d'honor contra el "Mercuri
F.C." que havia quedat en segon lloc, guanyant
per 5 goals a 0 després d'un magnífic partit.

L'equip del Campionat estava compost

Guàrdia Ferrillau

Jordi Montañó, Fàbregas, Collat

4. arribats: Ribera, Llanera, Joan Lluís

nie Colla, Joaquim Colla, Angel Pauque, Miquel Salas, Antòni

1 punts: Ferrer, Joan Ferrer, Joan Ferrer, Ferrer i Ferrer

Recalant el Campionat el "Catalunya" es va p-
uar amb el "Deportiu" que havia quedat en 4° lloc i
el Campionat, impessant al team una colla d'eleme-
nos, molt valuosos i transformant el seu nom a
el de "Catalunya Deportivo F.C." que és el que porta
avui.

El "Deportiu Català", es fundà poc abans de
menjar el Campionat, però que hi haqui cap d'el-
director que pogués guiar-lo i dirigir-lo.

Si aquest equip hagués pogut conservar els rin-
dos amb què s'inicia el Campionat, sens cap dubte ~~no~~
hauria fet un paper brillantíssim, molt més del que en
fou, com que la major part dels jugadors eren estudi-
ants haguérem de marxar a llurs cases, car era l'è-
poca de vacances.

Aquest equip es classificà en 4° lloc en el Cam-
pionat. guanyant una pilota de foot-ball, obsequi de feu-
tat Republicana.

L'actual equip del "Catalunya Deportivo" presen-
tal com hem dit, de la fusió amb el "Deportiu", i de
l'ingrés de nombrosos i valuosos elements d'altres clubs
de Catalunya i de l'Espanya.

Les de la fundació del "Catalunya Deportivo", aprò domest. a mitjans de futbol de 1928, aquest club interromput va marcar ascensionals, iniciada ja i Campionat, element continues mostres de vitalitat, valent compta amb prop de 5 teams; organitzent l'unes partits, quanyats ~~de~~ quasi tots, sense comptar no obstant que representa l'haver de lluitar sem- amb equips de més competició física i de més estatu-

Totes aquestes victòries han cridat l'atenció del pu- stitucista de Lleida, ~~conscient~~ ja a tota els futbol- Campions. Hi ha moltes persones que senten una ide estenació i aprui el Club, parlant-ne a tot- en elogi nostre.

El partit jugat des del Campionat fins al començ- o remences que vèrem a continuació, son els següents:

Una selecció de jugadors, empatat amb l'Udaca a 0 goals

El 1º equip veng al Marina per 2 a 1

Una selecció veng al Pratons per 2 a 1

" " perd amb el Marina (reforsat per altres el-

els locals) per 3 a 1. Però de fer notes que el Marina

" selecció equip de l'equip. Tots son joves d'edat i de

bastanta estatura. A pesar d'això es reforsam bastant una selecció, veng al Sant Llorenç per 2 a 0. Després es juga ja l'partit contra l' Borges F. C., al seu propi camp, quina remença inventem a continuació, retalla da ell' local, diari lleidatà.

FÚTBOL

5 d'octubre - 1922

El campió de Lleida. «Catalunya Deportivo» F. C. Infantil, veng al Infantil de Borges per 3 a 0. guanyant la Copa Pere Mias.

Amb motiu de la Festa Major de Borga Blanques, la Junta Directiva del nou Camp d'Esports de dita població va convidar al club infantil de futbol, campió de Lleida, «Catalunya Deportivo» a jugar un partit contra l'infantil d'allà per a disputar-se una bonica copa oferida pel nostre amic el conseller Pere Mias. Acceptat el partit pels nostres dimnits campions, es presentaren el dimarts dia 5 a Borga on foren amablement rebuts per la Junta i equip infantil del Camp d'Esports, quins varen observar ben delicadament als

Al local del Foment s'hi trobava el jugador internacional del Barcelona F. C. Josep Semitier, al qual se li va demanar que fes l'honor als petits d'arbitrar-los-hi el partit, però, com que n Semitier s'hi negava, fou precis que tot el team del «Catalunya Deportivo» anés a convènce'l, lo qual es va conseguir després d'alguns precs.

A l'hora de començar, el camp presentava un aspecte brillantíssim, ple de públic en el qual hi abundaven les xaroses senyorettes de Borges.

Aliniats els equips en aquesta forma:

«Borges» (equip blanc)

Enès

Semontó-Bardà

Andreu-Vallès-Boldú

Segura-Cent-Cornudella-Viles-Perrán

«Catalunya Deportivo» (equip gris-blanc)

Corelleno

Larrosa-i-Larrosa II

Kühnel-Montegut-Spader

Bledilla-Barric-Bellis-Clavies-Jové

La Comissió Organitzadora dels
Concursos Infantils de Cultura Física
fa constar que l'equip "Deportiu", en
el **Campionat de Fútbol** cel-lebrat al
Camp d'Esports ha quedat en 4.^{ant} lloc
per 11 punts.

Lleida, 27 de Juliol de 1922.

N. Sureda
Secretari

L'acampada a Sant Mateu. Montcelimar 1.935

VII

JOC S

Una de les diversions més agradoses era jugar a pilota. Quina alegria quan vam veure que el Sr. Sabater n'havia portades dues! Per de les hores vagaroses jugàvem al costell de davant del campament. Com que hi teníem tanta afició, els altres jocs no van sortir de la tenda; la pilota era la nostra enamorada, quantes puntades de peu va rebre i quantes vegades se'ns amagava entre els estarsers i la barbeta i el Sr. Sabater ens faia buscar, tan si ens plaïa com no: ens feia passar més estona cercant-la que jugant-hi.

Uns dels altres divertiments era anar a cercar

mores, sobretot en
Limon, en Pienc,
i en Pere no se'n
vaien mai tips.
Que els ens costà

d'esgarriucades.!

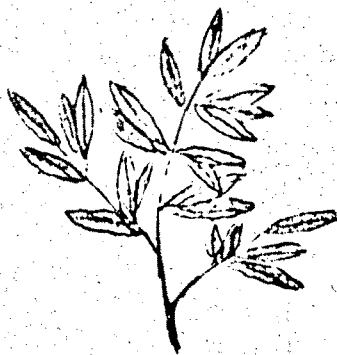
Juan els semblava que n'havien menjades
puer, venien amb un quapat de mores verdes i
ens deien - Pois, qui vol mores?

El Pienc A, però, preferia els pinyons
Sempre en va arribar a menjar! Tot el dia se'l
passava a la vora del foc vigilant les pinyes
que hi tenia, però no tenia paciència per a
esperar que s'obrissin i a cops de ue, amb

una eina o amb
les mans anava
traient pinyons
i menja que
menjaràs - Et

faran mal tents pinyons! — li deien — però
ells no en feia cas i seguia menjant.

c) *La mesura pedagògica.* — Prof. Alexandre Galf, del Consell Informatiu de Pedagogia de la Diputació de Barcelona.

Noció general de la mesura pedagògica. — Terminologia estadística. — La diagnosi pedagògica i formació de gràfics i taules. — Aplicacions de la mesura pedagògica a l'escola. — Procediments de mesura segons les diverses disciplines escolars. — Pràctiques.

El joc, la vida de l'infant i l'escola. — Prof. Narcís Masó, diplomad de l'Institut de Ciències de l'Educació de Ginebra.

Psicologia del joc. — Funcions del joc. — El joc element de formació. — El joc element de compensació. — El joc i l'interès. — El joc i l'activitat. — El joc i la imitació. — El joc i el treball. — Les joguines. — L'infant en els jocs. — Els jocs a l'aire lliure o aplicats a l'educació. — Els jocs a la classe o aplicats a l'ensenyament. — Estudi de jocs. — Pràctiques de jocs. — Aplicació de jocs.

L'art a l'escola. Curset de realitzacions. — Prof. Sebastià Pla, Mestre nacional de Barcelona.

Aquest curset tindrà per objecte demostrar com amb els elements més simples i a l'abast de tothom, el mestre pot iniciar els alumnes en la confecció de petites obres d'art que li facilitin el desenvolupament de la seva iniciativa, determinin la possibilitat d'una orientació futura ensems que li donin una cultura del bon gust. La major part de lliçons seran pràctiques de realitzacions.

Noció d'educació física infantil. — Prof. Dr. J. Soler i Damians, Metge del Grup Esportiu Catalunya.

El curset es desenvoluparà segons el següent programa : Definicions generals. Bases d'educació física. El mestre i l'educació integral. — Noció de mecànica aplicada a la màquina animal. — Els òrgans del moviment. Les funcions de l'ésser humà.

Higiene infantil. — Salut física, moral i social. Els mètodes i els sistemes en educació física. — Valor de l'infant. Fitxes biomètriques. Nòduls i cartilles higièniques. Estadístiques.

El curs constarà tant de lliçons teòriques com de pràctiques. Per a les darreres cal proveir-se d'un equip de gimnàstica corrent.

La primera educació musical dels infants a l'escola. — Prof. Joan Llongueres, Director i fundador de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica. Professora auxiliar : Srta. Neus Garí.

Aquest curset d'iniciació va destinat especialment als professors i professors que vulguin especialitzar-se en l'educació musical dels infants a l'escola. Cal, doncs, per assistir-hi posar una preparació musical. El programa a desenvolupar consistirà : La Rítmica de Jaques Dalcroze. — L'educació del sentit auditiu. — La bona emissió de la veu. — El solfeig. — Les cançons i jocs d'infants. — La plàstica i la dansa popular a l'escola. — Una festa musical d'infants.

El curset constarà de lliçons pràctiques amb els inscrits, lliçons i demostracions amb un grup d'infants i lectures comentades. Per a prendre-hi part cal proveir-se del següent equip : jersey sense mànigues, amb calces de gimnàstica, o tricot blau fosc, i espadenyes de tennis.

II. CURSOS GENERALS

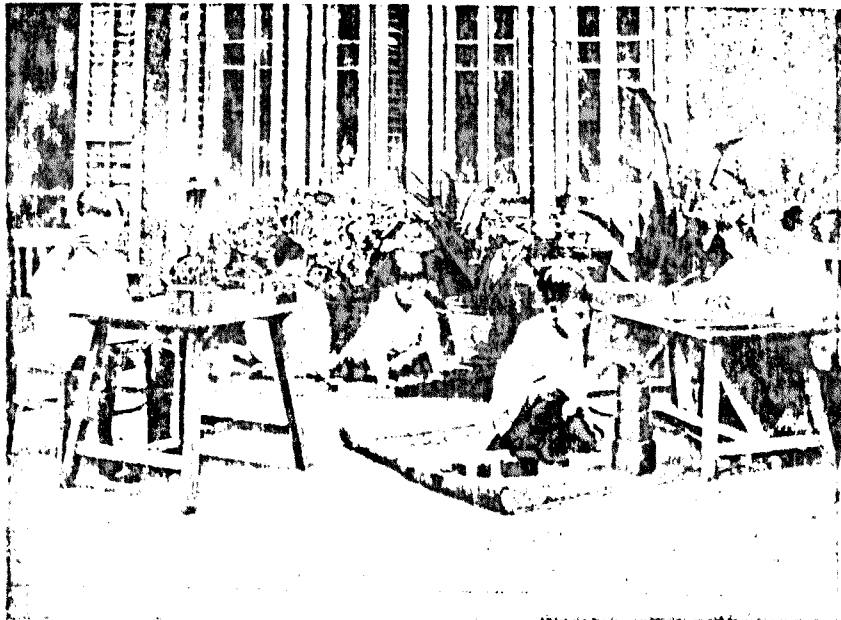
Gramàtica catalana. — Prof. Pompeu Fabra, de l'Institut d'Estudis Catalans.

Aquest curs no és un curs per a principiants : va adreçat als qui, coneixent ja les regles elementals de la gramàtica catalana, desitgen tenir-ne un coneixement perfecte, a fi de poder-se dedicar més tard a l'ensenyament del català en els múltiples

Documents extrets de l'Escola Pública de Barcelona i el
mètode Montessori . Ajuntament de Barcelona. Comissió de
Cultura II de Març de 1.933. Biblioteca Rosa Sensat 371.03

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÔRSEGA. 263.
GRAU ELEMENTAL.

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ARIBAU. 155. ELS NENS FENT EXERCICIS
SENSORIALS AL JARDÍ

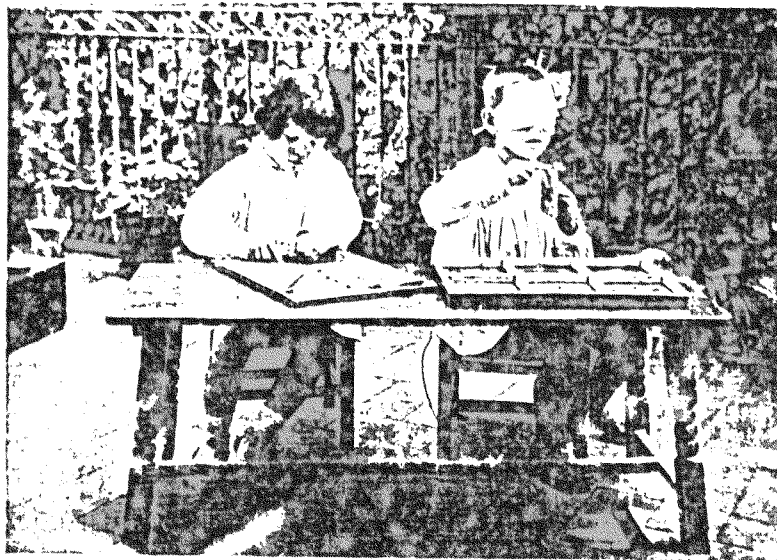
ESCOLA NACIONAL MONTESSORI, VIA LAIETANA, 59. SUCCESSORA DE LA DEL CARRER DE L'ÀURIA, 112. ANY 1932. EXERCICIS SENSORIALS A PLE AIRE

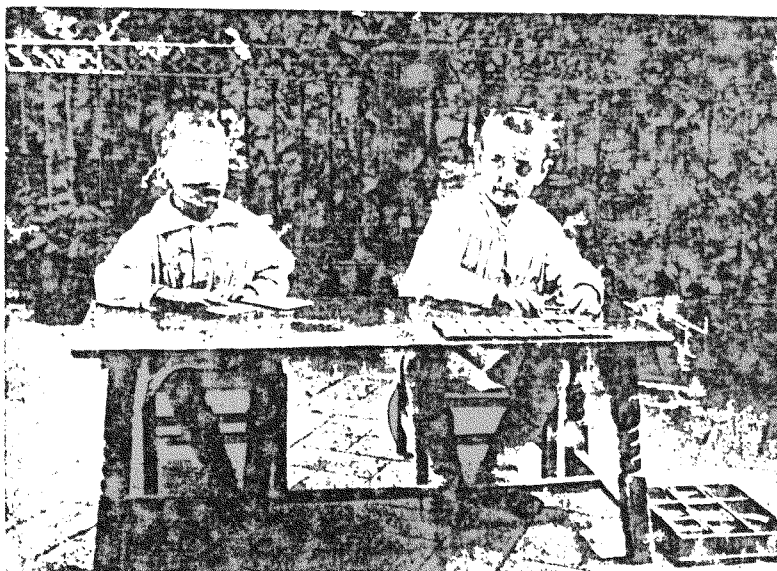
ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI, VIA LLE, 12. EXERCICIS DE RECONeixEMENT DE FORMES

PARVULARI FORESTIER, SENS L'ENT LA TORRE

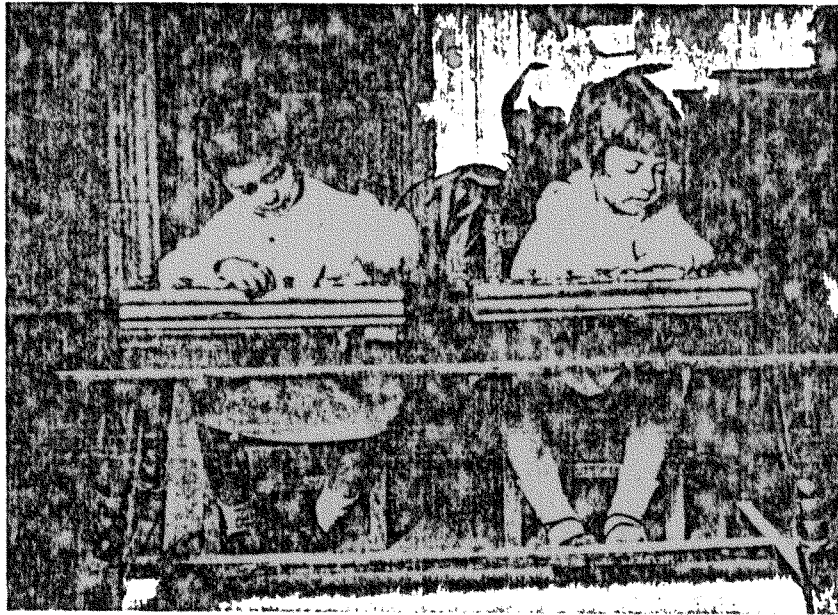
ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULE. 12. EXERCICIS A PLE AIRE: RECO-
NEIXEMENT DE FORMES I VIDA PRÀCTICA

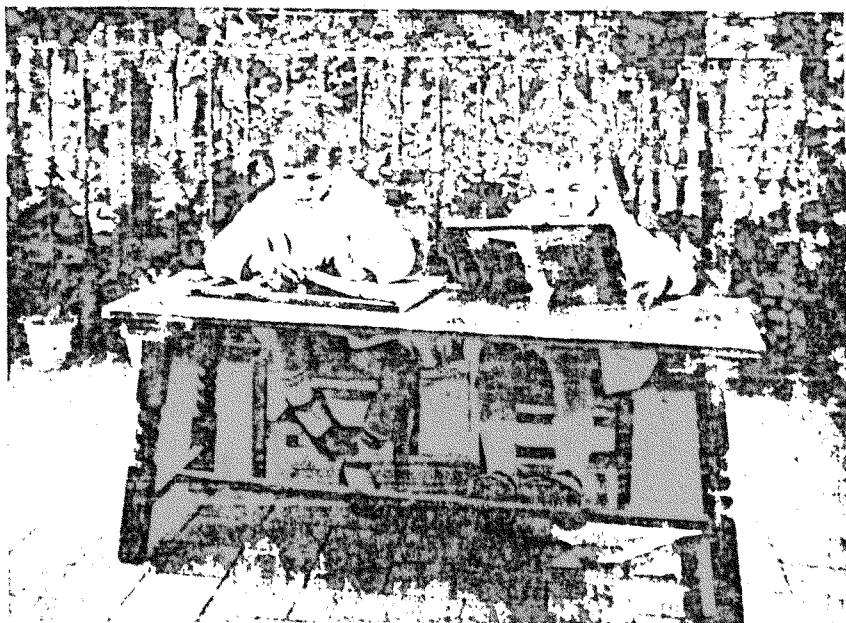
ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULE. 12. EXERCICIS A P.E AIRE: ME-
MÒRIA TÀCTIL DE LLETRES.—ESCALATS DE COLORS

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULE. 12. ELS NENS FENT CLASSES DE
DANSES POPULARS

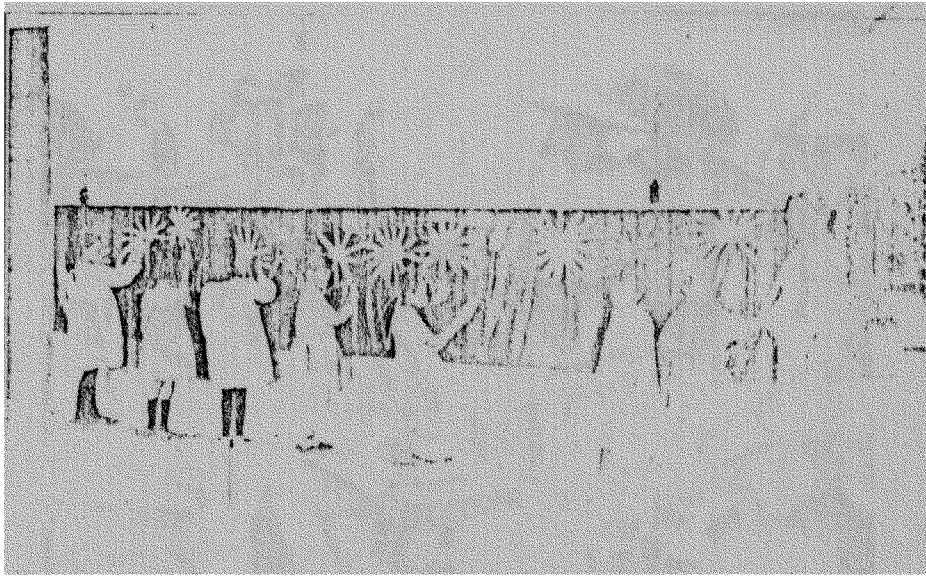
ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. ATAULE. 12. NENS TREBALLANT AMB ELS
ENCAIXOS CILÍNDRICS

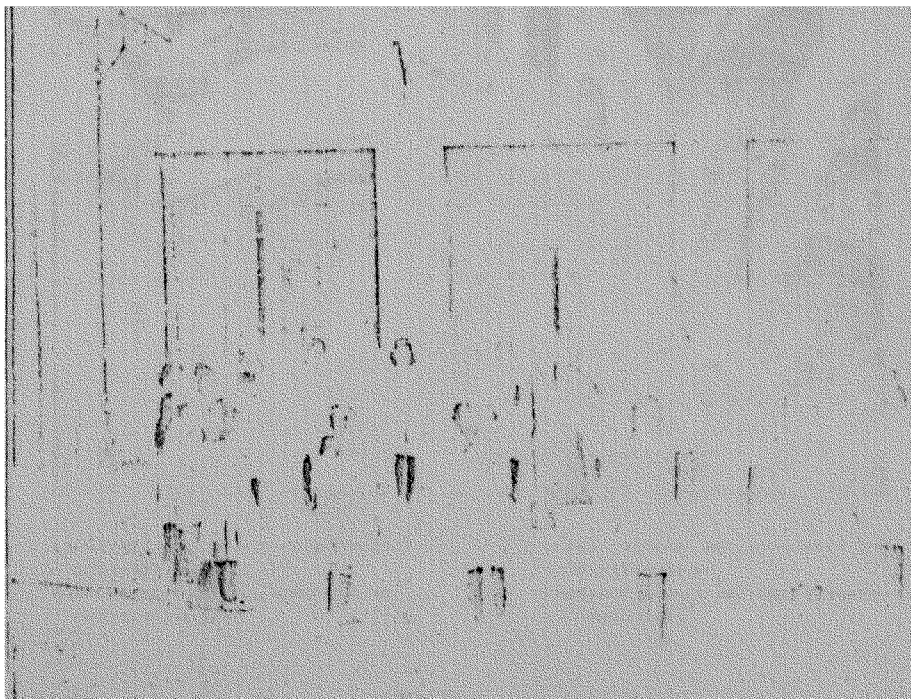
ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULE. 12. NENS TREBALLANT AMB ELS
BASTIDORS

Escoles al aire lliure del Parc de Montjuic

Ajuntament de Barcelona 1.921

Pràctiques de dibuix

Jocs

Documents extrets de Escola del Mar.

Ajuntament de Barcelona. Conselleria - Regidoria de Cultura

Juliol 1.938

EX ALTRE ASPECTE DEL CONCURS DE
CONSTRUCCIONS
OIBRE ASPECTE DEL CONCURS DE
CONSTRUCCIONS

ALTRE ASPECTE DEL CONCURS DE
CONSTRUCCIONS
ANOTHER ASPECT OF THE BUILDING
COMPETITION

BASKET - UN MOMENT INTERESSANT
BASKET - UN MOMENTO INTERESANTE

BASKET - UN MOMENT INTERESSANT
BASKET-BALL, AN INTERESTING MOMENT

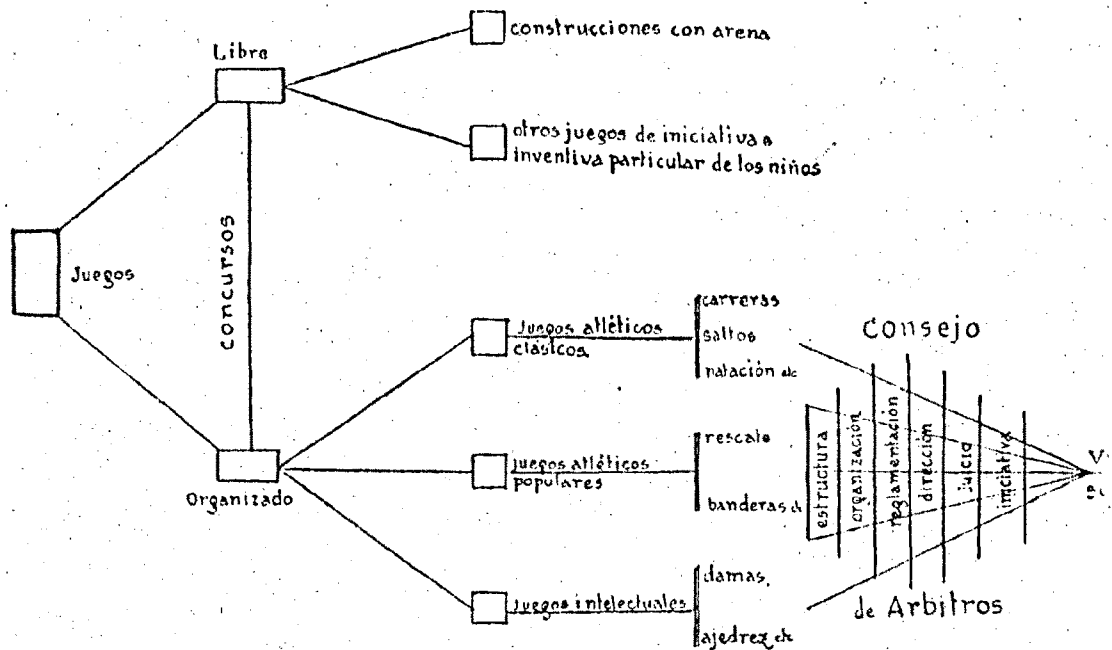

CONCURS DE CONSTRUCCIONS A LA
SORRA
CONCURSO DE CONSTRUCCIONES EN
LA ARENA

CONCURS DE CONSTRUCCIONS SUR
LE SABLE
COMPETITION OF BUILDINGS WITH
SAND

ESCUELA DEL MAR

EL JUEGO

El juego

El *juego organizado* constituye otra modalidad de la vida social. Practicamos el juego libre y le damos toda la importancia que se le concede; pero eso no ha impedido reconocer el valor y la necesidad de una regulación, de una estructura del juego primitivo del niño, propicio a degenerar en juego violento o en caer en la ineficacia y aburrimiento más absolutos.

Queremos aprovechar el juego como un medio más para mantener la vida de relación entre los niños. Así considerado el juego, pierde el aire de juego en sí, para constituir una pieza más del reloj que señala la vida de la Escuela.

Por una parte el juego como instinto animal y humano y por otra, como forma de cultura.

Un año de juego organizado

CONCEDEMOS al juego libre toda la importancia que tiene en cuanto a sinceridad, forma de expresión e instrumento para mejor conocer o valorizar al niño; mas esto no nos impide señalar sus defectos; entre ellos, el retraimiento por parte de niños de un cierto complejo de inferioridad, el aburrimiento por falta de estímulo y la degeneración en un correr y atropellarse sin ton ni son, muchas veces y, según las edades, de un aire morboso.

Por estas razones hemos procurado directa o indirectamente organizar siempre el juego.

No queremos discutir aquí la importancia del juego organizado en lo que concierne a la formación del carácter y de la personalidad, sino simplemente dar una idea, a través de lo que nos dicen los niños, del ambiente de civismo, responsabilidad y entusiasmo que llena durante el curso la vida entera de la Escuela.

Nos servimos de las actas de las reuniones del Consejo de Arbitros, Reglamentos, Noticiarios de Juegos, Crónicas de días Campeonato, Protestas..., para dar una idea de la intensidad con que nuestros niños y niñas sienten este aspecto de nuestra vida social.

Esta documentación infantil la hemos sacado de nuestro archivo y los que conozcan las firmas verán que no corresponde toda ni al mismo curso ni a la misma época.

LOS EQUIPOS

En la Escuela hay tres grandes grupos de trabajo y lucha en todos sentidos que tienen, cada uno de ellos, el nombre de un color. Así tenemos el color Verde, el Azul y el Blanco.

Los equipos se forman respectivamente con niños de un mismo color, no siendo limitado el número de ellos. Este

~~curso-cada-color-ha-hecho-tres-equipos-siendo-por-lo-tanto-nueve-los-que-se-disputarán-el-Campeonato-de-la-Escuela.~~
Cada equipo consta de ocho jugadores titulares y cuatro suplentes y contiene niños de todas las edades. Está regido por su capitán y un segundo que es su sustituto. Todos los equipos tienen su profesor entrenador y llevan el nombre del color al que pertenecen sus jugadores.

LOS ARBITROS

Estos tienen casi carácter permanente durante el curso y se procura que sean uno de cada color, para que siempre haya uno neutral. Estos son auxiliados y asesorados cuando conviene, por los

JUECES DE LINEA

que tienen a su cargo el control riguroso de la salida y llegada de los corredores. Son jueces de línea a la salida, los capitanes y subcapitanes de los equipos que no corren, y jueces de línea de llegada, los profesores entrenadores de los equipos que actúan.

EL CONSEJO DE ARBITROS

Nuestro Consejo de Arbitros de juego está formado por un profesor asesor, los capitanes de los equipos, o los subcapitanes en su lugar y los tres jefes generales de color que actúan de Presidente, Consejero-secretario y Consejero del juego de Ajedrez. Corre a su cargo toda la organización del Campeonato; preparación del campo de juego, propaganda, reglamentos, designación de partidos, conferencias, sanciones. Su reglamento, que con ligeras variaciones es el mismo ya de años, es el siguiente:

«Artículo primero. — El Consejo celebrará reunión ordinaria una vez a la semana. También podrá reunirse con carácter extraordinario cuando las circunstancias lo aconsejen.

Artículo segundo. — Dejarán de formar parte del mismo, los consejeros que falten a tres reuniones sin causa justificada.

Artículo tercero. — El Presidente nombrará por sorteo los árbitros y jueces de cada partido.

Artículo cuarto. — Las protestas que hagan referencia a partidos de Campeonato, tendrán que presentarse el mismo día en que se haya jugado el partido. Mejor, si además de las firmas del equipo y del profesor entrenador, lleva la de otros testigos.

Artículo quinto. — No se aceptará ninguna protesta que no sea presentada con dignidad, es decir, con buen papel, sin faltas de ortografía y redactada con claridad y educación.

Artículo sexto. — El Consejero-secretario, además de guardar y ordenar todos los acuerdos, se cuidará de redactar las actas de las reuniones.

Artículo séptimo. — Si se aceptan tres protestas contra un Consejero con el carácter de *personal*, será expulsado del Consejo y se dirá públicamente delante de todos, el día de la crítica y presentación de cargos de la Escuela.

Artículo octavo. — El orden de las sesiones es: Lectura del acta de la sesión anterior. Lectura de las crónicas de los últimos partidos. Asuntos de trámite. Lectura y discusión de las protestas».

UN NOTICARIO DE JUEGOS

Avisos. — El Consejo de Arbitros ha acordado fijar la inauguración del Campeonato del Juego de Banderas (relievs) para el jueves, día 14 de enero.

Aunque no sea juego, también avisamos que el Concurso de Gimnasia Sueca, tendrá lugar durante la segunda quincena del mismo mes.

A entrenarse, pues.

* * *

El día de la inauguración del Campeonato de las Banderas, antes de empezar el juego, se presentarán los equipos con marcha atlética y con la bandera distintivo en la mano del capitán. Los detalles y trucos de presentación a cargo de los equipos y entrenadores respectivos.

* * *

Se ruega que en el campo de juego cada clase ocupe el sitio designado.

* * *

Se recomienda que se lea cada día este noticiario, en el cual se anunciarán los partidos con ocho días de anticipación.

OTRO NOTICARIO

«XXV Campeonato de Ajedrez de la Escuela del Mar.

Todas las clases pueden preparar los cuadros de puntuación de las partidas, teniendo en cuenta que se harán dos vueltas. Se nombrarán jueces en cada clase de entre los mejores jugadores, para resolver las dudas que se presenten durante las partidas y no tener que molestar cada vez al profesor.

Habrán como siempre tres categorías, siendo el campeón de la Primera Categoría, Campeón de la Escuela y Campeón, por lo tanto, de todas las categorías.

Los alumnos de Primera Categoría del curso pasado contarán en la misma, a menos que no lleguen a un número determinado de puntos.

Pasarán a Primera Categoría los alumnos que el curso pasado eran de Segunda Categoría y cuya puntuación a juicio del Consejo de Arbitros sea digna de ello. Regirá el mismo criterio, para pasar de tercera a segunda.

A petición de algunos profesores, se establece una Cuarta Categoría, que no tomará parte en el Campeonato de la Escuela, que será la de los aprendices o sea aquellos niños recién ingresados que no conocen ni el nombre de las piezas»

Passarán a una Categoría inferior, todos aquellos cuya antuación obtenida durante el curso pasado, no llegue a los puntos que se fijarán para cada clase.

Una partida Capablanca-Euwe será comentada por el niño Carlos Prieto con los jugadores Alberto Prieto y José Ferrán, el miércoles 17, a las 4 de la tarde.

Empezará el Campeonato con una demostración inter-clases, que, como su nombre indica, será entre los campeones de cada clase de una misma categoría y se estrenará el tablero de lacra y el nuevo juego de piezas.

Se recuerdan las siguientes reglas de juego». (Aquí va un resumen de las principales leyes de este juego que no copiamos por ser conocidas de casi todos nuestros lectores).

ACTAS DE LAS REUNIONES DEL CONSEJO DE ARBITROS

«Hemos resuelto la carta de petición, mandada por Eduardo Pérez de «Los Cerezos», pidiendo al profesor entrenador del color Blanco, que le deje formar parte del equipo, porque él sabe una trampa para correr más que los otros.

Se ha decidido que en vista al desnivel de nuestro campo de juego y a su asfaltado tan irregular — téngase en cuenta que es el antiguo parque de aparcamiento de coches de La Rosaleda, cuando la Exposición —, que podría ser causa de accidentes entre los jugadores, eliminamos del Campeonato, como el año pasado, el rescate, saltos y basquet. Así queda, solamente, el juego de las Banderas.

Se ha hablado también de la organización en forma de Campeonato, del juego de croket, al que juegan mucho los niños y niñas mayores, ya que para él, cualquiera de los preciosos rincones de nuestros jardines iría bien. No se ha decidido nada en concreto.

Se ha fijado el sitio para cada clase en el campo y también el sitio en donde los jugadores se alinearán y se colocarán los números y los distintivos los que tengan.

Los equipos, antes de empezar, darán siempre una vuelta al

campo con marcha atlética. Los del lado izquierdo se dirigirán hacia el derecho y viceversa. Después, para empezar el partido, los números impares se colocarán en la parte alta del campo y los pares en la baja.

Se ha acordado recordar a los adjuntos que vigilen el orden del campo procurando que los espectadores no traspasen las líneas prohibidas.

El profesor asesor ha dicho que el Consejo de Arbitros, como cabeza que es en lo que se refiere a juegos, podría dar idea a las clases, de nuevos juegos, para que los pongan en práctica».

CARMEN RIBERA, 14 años

Consejero - Secretaria.

«Pocos momentos antes de la reunión, pensaba: que evolución más rápida la de este Consejo.

En la primera reunión yo no asistí y me supo mal. Siempre es interesante asistir a una reunión cuyos miembros tienen que elegir cargos y organizar un campeonato.

De la primera reunión a la segunda, poco pasó: no se notaba el Consejo de Arbitros, pero a partir de la segunda, el Consejo empieza a crecer. Primeramente marcamos el campo con la cal que un señor nos regaló, por lo que le dimos las gracias por escrito. Cuando se vio el campo marcado con tantas líneas, si que se dieron cuenta del Consejo y éste subió un grado más.

Después se empezó la propaganda por medio de carteles. Tres banderas, una de cada color, avivaron más el interés. No obstante, el primer partido del Campeonato encendió tanto a los niños, que valió más él solo, que toda la propaganda conjunta. Después se ha organizado una suscripción por colores, y en menos de una semana se ha reunido dinero para comprar números, pitos, altavoz, distintivos, etc.

Es la cuarta reunión del Consejo. Todo está en marcha. Arrancar no cuesta nada; lo que falta ahora es mantener la marcha.

Estamos en la clase «Garbí». Hemos juntado dos mesas frente a la ventana que da a la entrada de la pérgola y nos hemos sentado alrededor de ellas, por orden de categorías.

Hiz lo que te parece mejor y dejame en paz.
Quisiera desaparecer del campo por encanto.

El campo parecía que volase. Había gran entusiasmo; gritos por aquí, vivas por allí, y un gran bullicio por todas partes, que se me habría hecho muy tolerable, si yo no hubiese jugado; pero ahora, me pone los nervios de punta y me vuelvo medio loco.

— Hoy hemos estrenado los números: quizá es eso lo que crea este ambiente de bullicio — pensaba yo.

Hemos hecho la salida de jugadores que acordamos en la última reunión. Los primeros equipos que han jugado han sido, A. Blanco contra A. Verde, y lo hemos hecho lo más mal que hemos sabido.

Por fin, después de correr tres veces cada una peor, hemos perdido.

No se quien tiene la culpa, solamente sé que ya tenemos otro cero.

Para mí que el árbitro también lo ha hecho mal, aunque quizá lo digo porque he perdido.

Seguidamente, aunque sin ningún entusiasmo por mi parte, han jugado los equipos del segundo grupo.

Yo actuaba de juez del equipo A. Verde. Estos equipos han hecho muy buena salida, según he oído decir, porque yo, casi no lo he visto.

El equipo donde yo hacía de juez, en la primera vuelta ha ganado, pero en la segunda, Bacheró salió antes, y yo, con aquella alegría y rabia a la vez, he dado la señal de falta, tan fuerte como he podido.

Me había desahogado y mi pesimismo había huído, pero ha durado pocos momentos porque la tercera vuelta, la hemos perdido. Han quedado dos a uno a favor del Verde.

Al terminar me he puesto a hacer una protesta contra... no sabía quien. Soamente sé, que sentía ganas de protestar contra alguien, conservando la esperanza de que el partido se anularía y tendría que jugarse otra vez.

Seguramente fué esto, lo que tuvo la culpa de que me pusiera de aquella manera: el resultado no salía a mi gusto.

Un cero más. Tendré que hacer como Urréjola que se queda de la misma manera tanto si gana como si pierde?

FOR TIT TAMBIEN PUEDE UCCIR, Y VIVIR EN BARCO, PORQUE SI LA victoria no ha sido en el Campeonato, ha sido en la reunión, ya que el Azul ha estado dividido y del Verde solamente han venido dos niños. El Blanco ha estado completo y hemos dividido el Azul en dos bandos, unos a favor nuestro y otros a favor del Verde.»

JORGE TARRATS, 14 años
Capitán del equipo A. Blanco.

OTRA CRONICA DEL CAMPEONATO DE AJEDREZ

«Ya se juegan las semifinales. De primera Categoría juegan Forés y Gutiérrez de «Garbí» contra Roufa y Alicia de «Nautica». De segunda, Ricardo Martínez contra M.ª Teresa Segarra y Francés contra Henar Sanz. De tercera, Abel contra Pellmunt y Salvador contra Caballero.

Hay un gran interés en todas las clases, pues a maestros y discípulos les va el honor de sacar el campeón.

Mientras duran las partidas, hay los jueces que arbitran, y en las de primera categoría se apuntan las jugadas para que queden en la historia de la Escuela.

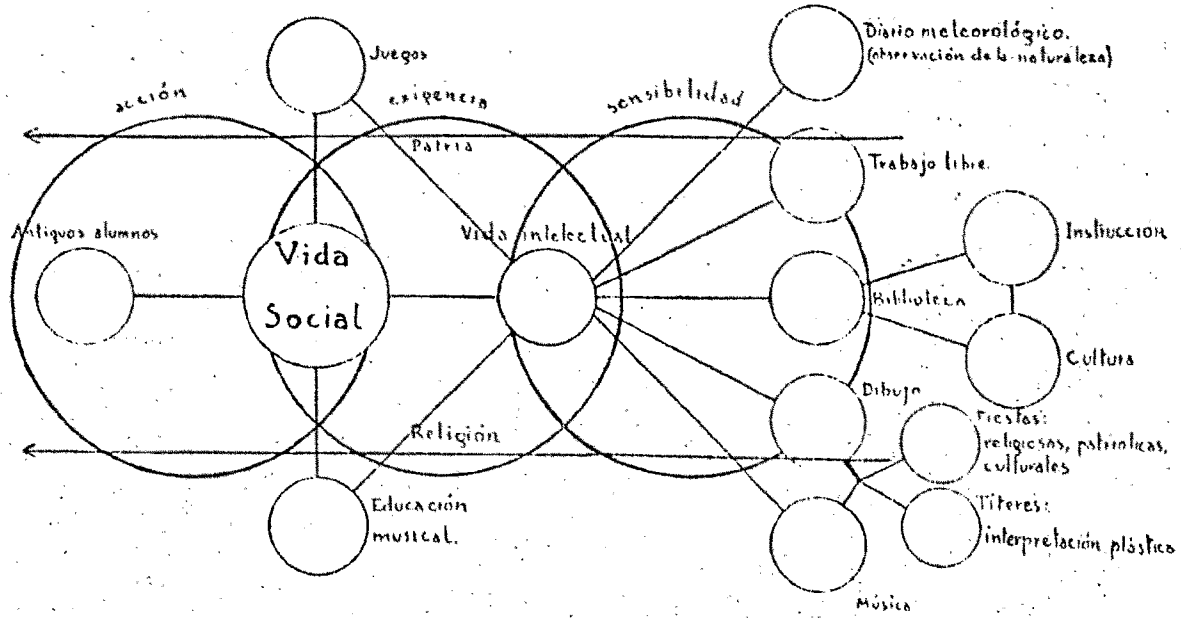
Hay un gran silencio y está prohibido el más pequeño suspiro o señal por parte de los que miran.

De tercera categoría ha ganado Abel. De segunda Ricardo Martínez, que a pesar de haber tenido una gran contricante finalista en la niña Henar Sanz, ha sido más valiente en el ataque y ha triunfado. Segarra decía que este niño ha ganado porque tenía una profesora particular de ajedrez, pero la verdad es que ha ganado porque ha sabido aprovechar las distracciones de su contrincante. De primera categoría ha ganado... Gutiérrez. Mientras estaba jugando ha telefonado su tía preguntando por el resultado final.

ORQUÍDEA CASAS, 12 años.

ESCUELA DEL MAR

ESTRUCTURA GENERAL

Estructura general

Sistema planetario con su sol, en su movimiento de captación y adaptación, que es el centro de la vida toda de la Escuela, alrededor del cual giran los planetas con sus satélites, los cuales recorren el curso de sus órbitas.

De vez en cuando describrense nuevas estrellas y otras piérdense a lo lejos del sistema, unas dejan huella de su paso, otras no.

También aparecen y desaparecen más o menos brevemente cometas y estrellas fugaces que con su luz brillante y dentro de su misterio nos dejan entrever el nacimiento de una idea.

En la Escuela, la vida es acción, que es voluntad; pensamiento, que es estructura; observación y reacción con los sentidos abiertos; espíritu sensible a los matices delicados; alma que en un ambiente de piedad y por la preparación religiosa, llega al reconocimiento de Dios y de su Infinito amor hacia los hombres.

El hombre no vive solo, convive en sociedad y a ella y con ella debe responder para integrarse a una concreción más alta y definida, que es la de su Patria.